ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ГАЗЕТАСИ

1974 ЙИЛ 1 ЯНВАРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

МУАССИСЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ, «ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТ» УЮШМАСИ

1997 йил 21 февраль. Жума № 15 (5.788). Сотувда эркин нархда

ЛИТВА РАҲБАРИ ЎЗБЕКИСТОНДА

19 февраль куни Литва Республикаси Президенти Алгирдас Бразаускас расмий ташриф билан мамлакатимизга келди.

Тошкент аэропортида Литва раҳбарини Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Уткир Султонов кутиб олди. Миллий либосдаги қизлар олий мартабали меҳмонга анвойи гуллар ҳадя этди.

Кутиб олиш маросимида Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов ва Тошкент шаҳри ҳокими Козим Тўлаганов иштирок этди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ИНСОН МАНФААТЛАРИНИ ТАЪМИНЛАШ БОРАСИДА 1997 ЙИЛДА АМАЛГА ОШИРИЛАДИГАН ТАДБИРЛАР ДАСТУРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон фуқаролари манфаатларини таъминлаш учун зарур ҳуқуқий ва иқтисодий шарт-шароитларни барпо этиш, шахс ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаш, демократик ва маънавий қадриятларни ривожлантириш, шунингдек, иқтисодий ислоҳотларнинг ижтимоий йўналишини кучайтириш, кишиларнинг турмуш даражаси ва фаровонлигини ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Вазирлар Маҳкамаси комплекслари, ҳудудий органлар ва республика жамоат ташкилотлари томонидан тайёрланган «Инсон манфаатларини таъминлаш борасида 1997 йилда амалга ошириладиган тадбирлар дастури» қабул қилинсин.

2. Тадбирлар дастури ижро этиш учун ҳокимият ва бошқарувнинг тегишли давлат, нодавлат ва ҳудудий тузилмаларига юборилсин.

Бу тузилмаларга тадбирлар дастурида кўрсатилган вазифаларни амалга ошириш бўйича муайян тармоқ ва ҳудудларга доир зарур тадбирларни ишлаб чиқиб, қабул қилиш вазифаси юклансин. Бу ўринда гап ҳар бир шаҳар, қишлоқ, ҳар бир кишининг манфаатини таъминлаш хусусида бориши лозимлиги инобатга олинсин.

3. Матбуот Давлат қўмитаси, Ўзтелерадио, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, республика оммавий ахборот воситалари қабул қилинган дастурда кўзда тутилган, жамиятимизни демократлаштириш, кишиларнинг турмуш даражаси ва фаровонлигини ошириш борасидаги тадбирларнинг тутган ўрни ва аҳамиятини кенг тушунтиришни таъминласинлар.

4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси комплекслари кўрсатилган тадбирларнинг тармоқлар ва ҳудудлар бўйича бажарилиши ҳақидаги ахборотни йиғиш ва умумлаштиришни йўлга қўйган ҳолда, қабул қилинган дастурнинг муайян бандлари бажарилишини йилнинг ҳар чорагида назорат этилишини таъминласин. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси йиғилишларида ҳар чорак якунлари бўйича манфаатдор орган ва тузилмалар иштирокида дастур бажарилишининг бориши кўриб чиқилсин.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири У. Султонов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамаси Раиси И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1997 йил 19 февраль.

ЎЗБЕКИСТОН — САЛОҲИЯТЛИ ҲАМКОР

20 феврал куни Тошкентнинг Дўрмон қароргоҳида мамлакатимизга расмий ташриф буюрган Литва Республикаси Президенти Алгирдас Бразаускасни расмий кутиб олиш маросими бўлди. Олий мартабали меҳмон шарафига фахрий қоровул саф тортди. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва Литва Президенти Алгирдас Бразаускас махсус шоҳсупага кўтарилди. Ҳар икки давлат мадҳиялари янгради.

Маросимдан кейин мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримов ва Литва Республикаси Президенти Алгирдас Бразаускас ўртасида яккама-якка суҳбат бўлди. Ўзаро суҳбат чоғида икки давлат раҳбарлари мамлакатларимиз ўртасидаги дўстона муносабатлар ва ҳамкорлик алоқаларини янада кенгайтириш, минтақавий ва халқаро доирадаги айрим муаммолар билан боғлиқ масалалар хусусида фикр алмашдилар.

Шундан сўнг Президентлар иштирокида Ўзбекистон ва Литва Республикалари расмий делегацияларининг кенгайтирилган таркибдаги музокаралари бўлди.

Президент Ислом Каримов Алгирдас Бразаускас раҳбарлигидаги Литва делегациясини юртимизга ташрифи билан қутлар экан, Ўзбекистон ҳукумати мазкур учрашувлар ва музокараларга алоҳида аҳамият бераётганини, зеро, мамлакатимизнинг ташқи иқтисодий алоқаларида ушбу Болтиқбўйи давлати катта ўрин эгаллашини таъкидлади. Ислом Каримов меҳмонларга Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий, сиёсий ва ижтимоий ислоҳотлар жараёни, республикамизнинг ташқи ва ички сиёсий ҳамда иқтисодий ҳаётида қўлга киритаётган ютуқлари хусусида сўзлаб берди.

— Кейинги йиллар давомида мамлакатларимиз ўртасидаги савдо-иқтисодий алоқаларда сезиларли ўзгаришлар кўзга ташланяпти, — деди Президент Ислом Каримов. — Жумладан, 1996 йилда маҳсулот айирбошлаш ҳажми 1995 йилга нисбатан икки баробар ошди. Лекин бу борада ҳали ишга солинмаган имкониятлар ҳам мавжуд. Хусусан, ҳар икки мамлакат иштирокида қўшма сармоя лойиҳаларини тузиш ва уларни фаол ишга солиш ҳам манфаатли ҳамкорлик истиқболини таъминлайди.

Ўзбекистон раҳбари енгил саноат, тўқимачилик, озиқ-овқат саноати ва ёғочни қайта ишлаш соҳаларида ана шундай қўшма лойиҳаларни ишга тушириш ҳамда бу борада узоқ муддатли ҳамкорлик алоқалари ўрнатиш истиқболли эканини қайд этди. Президент Ислом Каримов алоҳида таъкидлаганидек, литвалик тадбиркорларнинг Ўзбекистонда яхши обрў-эътибор қозонгани ва ўзбек ҳамкорларининг ишончлилиги бундай қўшма фаолият равнақига гаров бўла олади. Шунингдек, мамлакатларимиз ҳамкорлигининг яна бир муҳим йўналишини коммуникация тармоғи ташкил этади. Хусусан, Ўзбекистон маҳсулотларини экспорт қилишда Литва бандаргоҳларидан фойдаланиш ҳар икки томон учун фойда келтиради.

Музокараларда Ўзбекистон раҳбари Литва билан минтақавий хавфсизликни таъминлаш, гиёҳвандлик моддаларининг тарқатилишига қарши биргаликда курашиш ҳам ўзаро ҳамкорликнинг муҳим йўналишларини ташкил этишини айтди. Президент Ислом Каримов Литванинг Европа тузилмалари ва НАТО билан интеграциялашувга қаратилган ташқи сиёсати ҳамда БМТнинг тинчликни сақлаш тадбирларида қатнашиш борасидаги ҳаракатларини қўллаб-қувватлади.

— Ўзбекистон Литванинг Марказий Осиё минтақасидаги энг йирик ҳамкори бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади, — деди Литва Президенти Алгирдас Бразаускас. — Биз Ўзбекистон билан ҳамкорлик қилиш мумкин бўлган соҳалар рўйхатини янада кенгайтириш тарафдоримиз. Мамлакатларимиз ўртасидаги масофанинг узоқлигига қарамай, Ўзбекистоннинг салоҳиятли шерик экани бизни ҳамиша рағбатлантириб туради.

Литва раҳбари Ислом Каримовнинг 1995 йил ёзида Литвага расмий ташриф буюриши икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликка ҳуқуқий асос солгани ҳамда ўзаро муносабатларни мустаҳкамлашга хизмат қилганини таъкидлади. Шунингдек, Литва Президенти Ўзбекистон раҳбарининг коммуникация ва транспорт соҳаларида ҳамкорлик қилиш, енгил ва озиқ-овқат саноати, тўқимачилик тармоқларида қўшма ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш тўғрисидаги таклифларини қўллаб-қувватлади.

Музокаралар чоғида ўзаро ҳисоб-китобларда клиринг тизимини йўлга қўйиш ва бу борада қўшма комиссия тузиш масаласи ҳам муҳокама этилди.

Музокаралар якунлангач, икки томонлама ҳужжатларни имзолаш маросими бўлди. Ислом Каримов ва Алгирдас Бразаускас Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Литва Республикаси Президенти учрашуви якунлари бўйича қўшма баёнотга имзо чекдилар.

Шунингдек, Ўзбекистон ҳукумати билан Литва ҳукумати ўртасида автомобил транспортида халқаро йўловчи ва юк ташиш тўғрисидаги, темир йўл транспорти соҳасида ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги ҳамда Ўзбекистон Республикаси юкларини Клайпед бандаргоҳи орқали ташиш учун транспорт ва бошқа хизматлар кўрсатиш ҳақидаги битимлар имзоланди. Ҳужжатларни Ўзбекистон Бош вазири ўринбосари К. Раҳимов ва Литва алоқа йўллари вазири А. Жваляускас имзолади.

Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикаси билан Литва Республикаси ўртасида фуқаролик, оила ва жиноий ишлар бўйича ҳуқуқий ёрдам ва ҳуқуқий муносабатлар тўғрисидаги шартнома ҳам имзоланди. Мазкур шартномага Ўзбекистон ташқи ишлар вазири А. Комилов ва Литва адлия вазири В. Пакалнишкис имзо чекди.

Ҳужжатларни имзолаш маросимидан кейин ҳар икки давлат раҳбарлари маҳаллий ва хорижий оммавий ахборот воситалари вакиллари билан учрашиб, уларнинг музокаралар якунларига оид саволларига жавоб қайтардилар. Президентлар учрашувлар самарали ўтгани ҳамда Ўзбекистон билан Литва ўртасида манфаатли ҳамкорлик равнақининг муҳим омили бўлмиш ўзаро ишонч мустаҳкамлигига амин бўлганликларини таъкидладилар.

Литва раҳбарининг мамлакатимизга расмий ташрифи давом этмоқда.

(ЎзА)

Ислоҳотларни жадаллаштириш ҳаётий зарурат

ДЕҲҚОН САРДОРИ

*** БОҚИМАНДАЛИК ИНСОН ҚАДР-ҚИММАТИНИНГ ЗАВОЛИ**
*** ЕР ЭГАСИНИ ТОПДИ, МУЛК БОР, ИШ ЮРИТИШ, ЭРКИН МЕҲНАТ ҚИЛИШ ИМКОНИ ЯРАТИЛДИ, ЯНА ҚАНДАЙ МАДАД КЕРАК**
*** ДАРОМАД МАНБАИ ИХТИЁРИНГИЗДА**
*** РЎЗҒОР ТЎКИНЛИГИ ЎЗ ҚЎЛИМИЗДА**

Азиз-мукаррам инсонни эъзозлаган ҳеч қачон кам бўлмайди. Одамларни ўйлаб яшаш Сидиқжон акага ота мерос. Ҳар қандай мураккаб ва нозик тушунчаларни ҳам лўнда, чиройли ифодалай оладиган раис чеҳраси ёришиб, хурсанд бўлади-ю, мавзуни ўзгартиришга ҳаракат қилади.

— Тўғри- отамдан кўп нарсани ўрганганман, деҳқончиликда биринчи устозим ҳам падари бузрукворим. 1930 йилдан бошлаб сўнгги нафасларигача ҳозирги Тошкент туманидаги, Мирзачўлдаги хўжаликларга раҳбарлик қилиб келганлар. Худо раҳмат қилсин, жонлари ҳам далани айланиб келиб, идорадаги диванда узилган. Умуман отам ҳам, мен ҳам мусулмон фарзанди сифатида ислом қоидаларини ўқиб кўп ўйлаганмиз. Отам дуо қилиб, кўп таъкидлар эдиларки, Расулуллоҳ алайҳиссалломнинг табаррук умрлари, саҳобаи киромларининг ҳаётлари, фазилатлари, хислатлари ҳаммамизга ибрат. Уларнинг беназир сифатларини ўрганган одам улғайиб катта мартаба, беҳисоб бойликларга етишганда ҳам Оллоҳ йўлидан адашмайди, Тангри таоло ҳаром қилган ишларга банди бўлмайди, кибр-ҳавога берилмайди. Мақтовларга учмайди, нафс бандасига айланмайди, ҳаммани ўзи қатори бир инсон деб билади, ўзидан пастроқ даражадагиларни, қўл остида хизмат қилаётганларни камситмайди, ҳасад ўтида ёнмайди, ҳавас қилади. Яхшиликлар қилиб кўпнинг розилигига муяссар бўлади, ота-онасига раҳмат эшитини очиб, авлодлари олдида меҳр-оқибатли, сабр-тоқатли, камтар, ҳимматли ҳазрати одам бўлиб қолади. Икки дунё саодатини ўйлаб инсоф-диёнат, виждон билан иш тутади.

Шундай имон-ирода билан яшаган Сидиқжон Муҳаммаджоновнинг ҳеч муболағасиз обрў эътибори ҳам, иш умуми ҳам, элюрт олдидаги хизмати самараси ҳам барокатли эканлигини, оталарининг номи билан, яъни Муҳаммаджон Фозилов деб аталувчи жамоа хўжалигига қирқ беш йилдан бери раис бўлиб келаётганини, ҳар қандай шароитда ҳам йилдан-йилга барор топиб, режалар ортиғи билан уддаланиб келинаётганлигини кўрамиз. Бозор иқтисодига ўтиш даврида, янгиланиш, тозариш, туб ўзгаришлар жараёнида ёнма-ён жойлашган, одамлари, суви, ҳавоси, ери бир хил бўлган кўп жамоа хўжаликлари режаларини адо этолмай, қарзга ботиб, орқага кетаётган бир пайтда у раҳбарлик қилаётган жамоа хайрли силжишларга, ибратли натижаларга эришаётганини, етмишдан ошганларига қарамай ёшлардек шижоат, ғайрат, изланиш билан меҳнат қилиб, халқ дуосини олаётганликларидан ҳайратланасиз.

Рақамлар ўжар, халқ баҳоси ҳақ. Уларда тошойнада акс этганидек, нимаики бўлса аслини кўрасиз. Борини ҳис этасиз. Шу йил 9 январь куни жамоа хўжалиги аъзоларининг Тошкент туманида ҳар галгидек биринчилар қаторида ўтган йилги якунларга бағишланган йиғилишда қуйидаги сарҳисоб эълон қилинди:

«Хўжалик асосан сабзавотчилик, узумчилик, чорвачилик билан шуғулланади. 1996 йилга мўлжалланган режалар барча соҳалар бўйича муваффақиятли бажарилди. Биргина узумчиликни олсак, 5527 тонна узум етиштирилиб, режа 200 фоиз уддаланди. Гектаридан ўртача 272 центнердан ҳосил олинди. Ҳар бир бош сигирдан 43-51 килограммдан сут соғиб олинди. Саидмурод Абдураҳимов бошлиқ бригада гектаридан 470 центнердан ошириб узум олди. Тажрибали соҳибкор Набихўжа Мирзахўжаев бошчилигидаги иссиқхона хўжалиги ишчилари ҳалол ва мардонавор меҳнат қилиб режадаги 500 тонна ўрнига 521 тонна бодринг, помидор, турли кўкат ва сабзавот етиштириб эл дастурхонига тортиқ қилдилар. Жорий йил учун экилган помидор кўчатлари бехато ундирлиб, сифатли ҳосил бера бошлади. Насиба Қўчқорова, Муҳайё Шокирова, Азиза Қўчқорова сингари илғор сут соғувчилар ҳар бош сигирдан 4611-4660 килограммдан сут соғиб олишга эришдилар.

Кўзни қувонтирадиган бундай кўрсаткичларни барча тармоқлардан келтириш мумкин. Эътиборга лойиқ томони шундаки, мустақиллик яратиб берган имкониятлардан фойдаланилиб, етиштирилаётган узум, сутнинг 100 фоизи шу ерда барпо этилган кичик корхоналарда қайта ишланиб, ранг-баранг тайёр маҳсулот тарзида шаҳардаги дўконларда сотилмоқда. Деҳқонлар даволанаётган шифохона, болалар боғчалари, мактабларга етказиб беришмоқда.

Шундай қилиб, бор-йўғи 500 гектар яроқли ери бўлган хўжаликда ўтган йилнинг ўзида 79 миллион 188 минг сўм даромад олинди.

(Давоми 2-бетда)

Фермер хўжаликларида

1997 йил 21 фев. №15
Қишлоқ ҳаёти

БИРИДА СОЗ, БИРИДА ОЗ

Кимнинг нимага қодирлиги ва бошланган иш натижасини вақт кўрсатади. Чорвачилик фермаларини хусусийлаштиришга киришилган кезлари ким уни қандай эплайди, ҳали номаълум эди.

Мана, дастлабки синов муддати ортда қолди. Ўзига хос ушбу танловда ғолиблар ҳам, мағлублар ҳам бор. Ҳақиқий тадбиркорларнинг бугун юзлари ёруғ, руҳлари тетик. Наинки, ўтган вақт ичида молхоналарда зотдор сигир-бузоқлар бош сони кўпайди, маҳсулдорлик пасайишига йўл қўйилмади. Элни серқаймоқ сут ва сифатли гўшт билан таъминлашда узилишлар йўқ. Шунинг орқасида дурустгина даромад ҳам олинаётир, эртанги кундан кўнгил ҳам тўқ.

Афсуски, ҳамма ерда шундай деб бўлмайди. Ярим йўлдаёқ чорвани эплолмаслигига кўзи етиб, фермани топширган ёки номига «борми-бор» йўсинида амал-тақал қилиб бир кунини кўраётганлар ҳам учрайди. Ўртада насл бузилаётир, туёқ-бош сийраклашаётир. Кишини энг ташвишлантирадиган жойи ҳам шунда.

Ушбу мақола ҳам икки ҳолат — икки манзара, бир-бирига ўхшамайдиган икки фермер хўжалиги ҳақида.

ЭПЛАБДИ, ҚАНДИНИ УРСИН!

Тоштан акани Янгийўлда кўпчилик танийди. Ўзига яраша обрў-эътибор топган, ишбилармон. Уни бир жойда учратиш мушкул, доим зарур юмуш билан юргани-юрган. Фермада ҳеч нимадан узилиш бўлмасин, моллар тўқ бўлсин, деб тиним билмайди. Айниқса, Фозил ота номли хусусий фермер хўжалигига раҳбар бўлгач ташвишлари кўпайди.

Айтмоқчи, ўзи яхши чорвадор. Узоқ йиллар «Ниёзбоши» жамоа хўжалиги қорамолчилик фермасига мудирлик қилди. Бир сўз билан айтганда, тармоқни тушунади. Юксалтириш йўриқларидан бохабар. Бирим икки бўлсин дейдиганлардан.

Ўша хусусий фермер хўжалиги 1995 йил август ойида ташкил топди. 678 бош қорамол бор эди. Шунча жониворларни қишин-ёзин тўқ ва соғлом асрашнинг ўзи бўлмайди, албатта. Бунинг учун тинимсиз меҳнат, фидойилик керак. Хуллас, чорвадорни беҳаловат кунлар, уйқусиз тунлар кутарди. Зеро, деҳқон ёмғир ёғса тинади, чорвадор қачон тинади...

Илгари фермада саксон нафардан зиёд одам меҳнат қилар эди. Ҳозир эллик саккиз нафар. Бари касбини пухта биладиган, соҳада тажриба орттирган кишилар. Бултур жамоа учун синовдан ўтиш йили бўлди. Мулкчиликнинг янги шакли чорвадорни пишитди. Маҳсулот сотиш бўйича имзоланган шартномалар бажарилди. Йил 1 миллион 780 минг сўм фойда билан якунланди.

Хўш, бунга қандай эришилди? Албатта, бир йилда икки миллион сўмга яқин соф даромад кўриш осон эмас. Биринчидан, Тоштан Фозилов наслга эътиборни кучайтирди. Фермер хўжалиги асосан сут етиштиришга йўналтирилгани боис йилига сигирлар подасининг бир қисмини янгилаб борди. Қолаверса, қора-ола зот молларнинг емишига яраша эт қўйиши ҳам дуруст бўлди. Ўтган йили 210 бош соғлом бузоқ олинган эди. Амалдаги йилнинг дастлабки ойида улар ёнига яна ўн бешта қўшилди.

Иккинчидан, бу ерда емиш масаласида узилишга йўл қўйилмайди. Озуқанинг сифати, унинг тўйимли бўлиши доимий назоратда. Ҳозир қишловнинг сўнгги — «илик узилди» даврида ҳам ҳар говмишдан кунига 8—8,5 килограммдан сут соғиб олинаётгани жониворлар тўйимли озуқа билан боқилаётганидан далолатдир.

Олинган даромад бундан-да зиёда бўлиши мумкин эди. Бироқ қайта ишлаш корхоналарининг бебурдлиги панд бермоқда, хўжаликка тегишли пул ўз вақтида тўланмаётир. Бундан фақат чорвадор зиён кўрмоқда. Чунки етти-саккиз ой бурун топширилган бир литр сутнинг ҳозирги нархи ўртасида сезиларли фарқ бор. Озуқа ҳам қимматлашган.

— Аммо нима қилай, деб қўл қовуштириб ўтириш ҳақиқий хусусий мулк эгасига ярашмайди, — деди фермер хўжалиги бош зоотехниги Зокир ака Холибоев. — Иложини топиб ем келтиряпмиз, ойлик маошларни кечиктирмай тўлаяпмиз. Жамоамиз аъзоларининг ўртача ойлиги ҳам чакки эмас. Муҳаббат Ҳидирова, Татьяна Қўлдошева, Норпош Сиддиқназарова сингари меҳнатсевар сигирсоғарлар тўрт минг сўмдан ошириб иш ҳақи олишаётир.

Чорвадорларнинг ниятлари кўп. Биринчи галда янги техника сотиб олишни мўлжаллашмоқда. Ҳалемай молхоналар таъмирдан чиқарилади, ёнига маҳсулотни қайта ишлаш цехлари қурилади. Бу эса қўшимча иш ўрни ва қўшимча даромад дегани.

УВОЛИ ТУТМАЙДИМИ

Ҳа мулк эгаси бўлиш — бахт. Лекин бу бахт ҳар кимга насиб этавермайди. Бунинг устига уни асраш, кўпайтириш ҳам даркор. Бошқариш эса ниҳоятда масъулиятли вазифадир. Сабаби, унда кўпнинг ризқи, насибаси бор.

Эҳтимол, «Ангрен» жамоа хўжалиги чорвасининг бир бўлагини хусусийлаштириб олаётганида Оҳангарон тумани раҳбарлари, мутахассислар Қўзибой ака Тошбоевга ишонишгандир. Ишни йўлга қўяди, тармоқни кўтаради, деб ўйлашгандир. Йўқса, кўзни чирт юмиб каттагина фермани мол-ҳоли билан топшириб қўйишармиди.

Ҳар ҳолда кўпнинг кутгани амалга ошмади. Айб фақат Мирза ота номли хусусий фермер хўжалиги бошлиғи Қ. Тошбоевда дейишдан йироқдамиз. Аслида ҳам майдонга чиққан курашчи ёки олди-сотдига бош қўшган тожир ютқазишни ўйламайди. Имкониятини чамалаб, кучини жамлаб шараф шоҳсупасини кўзлайди. Таассуфки, Қўзибой аканинг чамаси чала, бел олиши сила бўлиб чиқди.

Хўш, нечук шу ҳол юз берди? Аҳвол бошқача йўсинда давом этиши, моллар бош сони кўпаймаганда ҳам олинган пайтдаги даражада сақлаб қолиш мумкин эди-ку?! Албатта, мумкин. Фермерда олдиндан ўйланган аниқ мақсад, пухта режа, қолаверса қатъият, раҳбарларга хос масъулият етишмади.

Ферма Қ. Тошбоев номига расмийлаштирилганда 1995 йилнинг январи эди. У пайтда 201 бош қорамол бор эди. Орадан икки йилдан ортиқ вақт ўтди. Қорамоллар бугун... 87 бош. Шундан 35 таси сигир. Ваҳоланки, улар 1995 йил бошида 116 та эди. Икки йилда қорамоллар 114 бошга камайди.

— Бунчалик катта йўқотишнинг сабаби нимада? — сўрадик фермер хўжалиги бошлиғидан.

— Кўпи қари, сутдан қолганди, — деди Қўзибой Тошбоев. — алмаштирмаса бўлмасди. Ўзи бошида адашдим. Бунақалигини билганимда...

— Аввал нима иш қилгансиз?

— Хўжаликда зоотехник эдим...

Ажаб, мутахассис, адашса... «бунақалигини билганимда» деб ўтирса! Нима бўлганда ҳам бу адашиш тармоққа қимматга тушди. Барака кўтарилди. Йилдан-йилга кўрсаткичлар пасайиб борди. Масалан, ҳар бош соғин сигирдан ўтган йили ўртача минг килограммдан сут соғиб олинди. Бу кунига 2,7 — 2,8 килограммдан оқлик соғилди, дегани. Наслчилик ишларига эътибор бўшади. Туғилган 28 та бузоқдан 15 таси ўлди.

Жониворлар боқилаётган жойга ўтдик. Охурларга сомонга қўшиб номигагина беда пичани солинган. Емиш шу бўлса... Фермер изоҳ берди:

— Тўғри, озуқадан қийналдик. «Тадбиркорбанк»дан кредит олай десам, фоизи катта. Қайтаришни ҳам ўйлаш керак. Бошқа илож тополмагач, яқинда иккита сигирни сотиб 7 тонна ем келтирдим. Аҳволни энди ўнглаймиз...

Қийин! Чунки рақамлар бунинг аксини кўрсатиб турибди. Ортга кетиш тўхтамаётир. Масалан, амалдаги йилнинг бошланғич ойида ўтган йилнинг шу даврига қараганда маҳсулдорлик сезиларли пасайди. Кунига ҳар говмишдан 1,5-2 килограмм атрофида маҳсулот олинаяпти. 1996 йил январида тўртта бузоқ туғилган эди, бу йил битта ҳам йўқ. Устига-устак олтита мол мажбурий сўйилган. Ўртача тирик вазни 180 килограммдан ошмайди. Эсиз чорва! Ахир, буларнинг уволи ҳам борку!

Оҳангарон чорвачилик билан шуғулланишга қулай туман. Ери катта, яйлови кўп. Жониворларни ёз бўйи яйратиб боқиш мумкин. Қишга ҳам бемалол озуқа ғамлаш имкони мавжуд. Аммо Қ. Тошбоев ўзига ажратилган 64 гектар ердан унумли фойдаланмади. Айтишича, техникадан қийналаётган экан. «Ерни вақтида ҳайдай олмаяпман» дейди у. «Ангрен» жамоа хўжалиги раҳбарлари билан алоқа ҳақида ҳам илиқ гап айтмади.

Шу ўринда бир мулоҳаза хусусида тўхталиб ўтиш жоиз. Қишлоқ хўжалигининг қайси соҳаси бўлмасин, фермер деганда аввало тадбиркор одам кўз ўнгимизга келади. Хўжаликни юритишнинг ўзи бўлмайди. Бу катта аравани тортиш мажбуриятини зиммасига олишдек бир гап. Қўзибой аканинг фермер хўжалиги Ангрен шаҳрига яқин. Қурилиш ташкилотлари, саноат корхоналари кўп. Изласа имкон топилмасмиди? Ахир, шаҳардаги ташкилот ва корхоналардагилар сут ичишмайдими, қаймоқ истеъмол қилишмайдими? Сиздан уғина, биздан буғина қабилида иш тутса, буларди-ку. Ўзаро манфаатли битим тузиш, шартномага қўл қўйиш шунчалар қийинми? «Техникам йўқ», деб ўтираверадиган билан иш битарканми?

Бир вақтлар 201 бош қорамол бутун осори-атиқалари ва юқорида биз зикр этган ер билан бирга 946 минг сўмга хусусийлаштирилган эди. Бугунга келиб Мирза ота номли хусусий фермер хўжалигининг «Ангрен» жамоа хўжалигидан 314 минг сўм қарзи қолибди. Нари борса 10—15 та молнинг пули?! Бинобарин, Қўзибой Тошбоевнинг бу қарздан қутулиб кетишига заррача шубҳа йўқ. Лекин, очиғига кўчадиган бўлсак, ферманинг асл ҳолига қайтишига, маҳсулдорлиги ортишига шубҳамиз катта. Сабабини эса юқорида айтдик.

Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ,
Зайниддин РИХСИЕВ.

Матбуот сўзининг таъсири

ҲУВИЛЛАГАН КУТУБХОНАЛАР

Билимдон, савияси юксак, етук инсонларни камол топишида кутубхонанинг ўрни беқиёс. Қайси туман, хўжаликда унга яхши эътибор берилган бўлса, ўша ерда ўсиш, ривожланиш муқаррар.

Маънавият ўчоғи, зиё масканига панжа орасидан қаралган жойда билингки, ўсиш-улғайишнинг аксидепсиниш, қолоқлик бўлади. Газета-журналларнинг янги сонларини ўқимаган, илғорлар тажрибасини, мутахассислар маслаҳатини билмаган раҳбардан нимани ҳам кутиш мумкин?

«Қишлоқ ҳаёти» рўзномасининг 1996 йил 24 декабрь сонида чоп этилган «Ҳувиллаган кутубхоналар» сарлавҳали мақолада ушбу муаммолар кўтарилиб, Ғаллаорол туманидаги кутубхоналар ҳувиллаб ётганлиги танқид қилинади. 24.300 нафар китобхонлари бўлган 33 та кутубхоналарни бугунги кун руҳига мос китоб-журнал ва газеталар билан бойитиш ҳеч кимнинг хаёлига ҳам келмаган.

Аксарият кутубхоналар таъмир талаб.

Маънавиятимиз негизи бўлган кутубхоналарга эътиборни кучайтириш замон талаби.

Ғаллаорол туман ҳокими Т. Умурзоқов куни кеча таҳририятта юқоридаги мақола юзасидан йўллаган хатида ушбу саволларга жавоб беришга ҳаракат қилган:

Газетанинг 1996 йил 24 декабрь сонида босилган «Ҳувиллаган кутубхоналар» сарлавҳали мақола туман маданият бўлими ходимларининг йиғилишида муҳокама қилинди. Танқидий мақолада кўрсатилган камчиликлар тўғри деб топилди ва тугатиш чоралари белгиланди. Марказий кутубхона туман таъмирлаш ва ишлаб чиқариш корхонасининг замонавий маданият уйига кўчирилди. Ўз ишларига лоқайдлик билан муносабатда бўлган туман марказий кутубхонаси мудири О. Ғойипов ва «Ғаллаорол» илмий ишлаб чиқариш агрофирмаси ҳудудидаги кутубхона мудири Н. Субанова қаттиқ огоҳлантирилди. Туман кутубхоналарининг кутубхоначилари январь ойида аттестациядан ўтказилди.

Туман маданият бўлими 1997 йил учун 33 хилдаги матбуот нашрларига обуна бўлган. Бу матбуот нашрлари кутубхоналарга ўз вақтида етказиб берилмоқда.

Кутубхоналарни янги китоблар билан бойитиш мақсадида туман молия бўлимидан маблағ ажратилди.

Туман ҳудудидаги бошқа кутубхоналар фаолияти ҳам назорат қилиб борилмоқда.

Ғаллаорол туман ҳокими
Т. УМУРЗОҚОВ

1997 — Инсон манфаатлари йили

АКЦИЯДОР КОРХОНА ХЎЖАЙИНИ

дейди Сурхондарё дон маҳсулотлари ишлаб чиқарувчилари ҳиссадорлик уюшмаси раиси Примқул АЛИЁРОВ

Вилоятда биринчи бўлиб ҳиссадорлик уюшмаси сифатида иш бошладик. Бунга алоҳида тайёргарлик кўрилди. Янгича шароитда ишлашнинг моҳияти, афзалликлари ишчи ва хизматчиларга атрофлича тушунтирилди. Республикадаги турдош корхоналарнинг бой тажрибалари, ташаббуслари чуқур ўрганилди. Белгиланган тадбирларимизда моддий манфаатдорликни таъминлашга алоҳида эътибор бердик. Яхши ният билан 29.638 та акция чиқардик. Биттасининг баҳоси 250 сўм. Ишчиларга имтиёзли қилиб ҳар бирини 128 сўмдан тарқатдик. 44 таси эса меҳнат фахрийларига, жамоага катта меҳнати сингган кишиларга бепул берилди. Бир акциядан 548 сўм дивиденд олиняпти.

Вақт ўтиши билан ишчиларнинг хизмат бурчига бўлган муносабати тубдан ўзгарди. Улар меҳнат унумдорлигини ошириш, тежамкорликни кучайтириш, ички имкониятлардан унумли фойдаланишга алоҳида эътибор бера бошладилар. Ислоҳот шарофати туфайли ишлаб чиқаришга янги технология дадил жорий этилди. Инсон қалби яратувчилик ишқи билан жўшса, меҳнати самарасидан кўнгил тўлса ташаббус кўрсатади. Мен рационализаторларимиз фаолиятини назарда тутаяпман. Уларнинг саъй-ҳаракати билан қатор янги маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Масалан, маҳаллий шароитни ҳисобга олиб ўтган йили 235 тонна перловка истеъмолчиларга тортиқ этилди. Бу неъмат асосан касалхоналар, ҳарбий хизмат қисмларига юборилди.

1996 йилни барча кўрсаткичлар бўйича қувончли якунладик. Режага қўшимча равишда 144 тонна ун тайёрланди. 51.535 тонна омихта ем, 7401 тонна нон маҳсулотлари, 548 тонна маркарон, 3489 тонна гуруч тортиқ этдик. Уюшмамиз корхоналари бир кунда 760 тонна, йилига 750 минг тонна буғдойни қайта ишлаш қувватга эга. Қувончлиси шуки, 1994 йилдан буён четдан буғдой олмаяпмиз. Демак, Сурхондарё ўзини-ўзи ун билан тўла таъминлаяпти. Бундан ташқари Хоразм, Фарғона, Бухоро, Самарқанд каби вилоятларга ҳам баҳоли қудрат ёрдамимиз тегаяпти.

Бозор шароитида ҳар бир жамоа ўз кучига, ички имкониятларига суяниб иш кўриши керак. Боқимандалик кайфиятида бўлганлар синади. Буни яхши англаган ҳолда ишлаб чиқариш қувватини ошириш, замонавий асбоб-ускуналар, технологияни кенг жорий этиш юзасидан аниқ тадбирларни амалга ошираяпмиз. Қисқа вақт ичида Денов, Бойсун, Сариосиё, Шўрчи, Жарқўрғон туманлари ҳамда Термиз шаҳрида иссиқ нон тайёрлаш цехлари ишга туширилди. Шунинг ҳисобидан юздан ортиқ янги ишчи ўринлари яратилди. Яна бир янгилик, ғалла қабул қилиш омборлари бунёд этилди. Унни қопсиз манзилга элтиш жорий қилинганлиги учун катта ҳажмда иқтисод қилишга эришдик. Муҳим ишларни амалга оширишда бош муҳандис Аҳрор Пўлатов, ёшлар мураббийлари Н. Тухфатулин, Ғ. Юсупов, О. Турсунов, Х. Утапев, Г. Қаҳҳоров, О. Ҳайдаровларнинг муносиб ҳиссаси бор. Қишлоқда ислоҳотларнинг изчил амалга оширилиши бизга ҳам кенг имкониятлар яратди. Корхоналаримиз сони 8 тага кўпайиб, жами 15 тага етди. 500 та янги ишчи ўринлари яратилди.

Республика ҳукумати аҳолини ун маҳсулотларига бўлган талабини тўлароқ қондириш масаласига алоҳида эътибор бериб келмоқда. Бизга Вазирлар Маҳкамаси томонидан битта йирик тегирмон ҳамда гуручни оқлаш цехи ажратилган. Ҳозир гуруч оқлаш цехининг 420 минг АҚШ долларилик мосламалари етиб келди. Замонавий цехни иложи борича тезроқ ишга тушириш чора-тадбирлари кўрилмоқда. Шароитдан келиб чиқиб ишни ташкил этишнинг энг қулай усулларидан унумли фойдаланишга ҳаракат қилаяпмиз. Сариосие дон маҳсулотлари қабул қилиш корхонаси мақтаса арзигулик. Барча жараён бир ерда бажарилади. Иссиқ нонлар ҳам шу ернинг ўзида тайёрланиб, аҳолига сотилмоқда. Келажакда ҳар иккита ёки учта районга битта тегирмон ўрнатиш ниятидамиз. Шунда маҳсулот таннархи анча арзонлашади. Одамлар мулоҳазаларини инобатга олиб 15 килолик халталарда ун тарқатишни йўлга қўйдик. Бу барчага маъқул бўлди.

Қарс икки қўлдан деганларидек, ҳиссадорлик уюшмаси раҳбарияти ишчи ва хизматчиларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш, уларнинг унумли меҳнат қилиб, кўнгилли дам олишлари учун қўшимча тадбирлар ишлаб чиқди. Жарқўрғон туманида ёрдамчи хўжалигимиз бор. Дам олиш кунлари ишчилар у ерда мириқиб хордиқ чиқарадилар. 48 квартирали замонавий уйни фойдаланишга топширдик. Бу билан уй-жой муаммосини тўла ҳал этдик. Ошхоналаримизда мазали таомлар тайёрланади. Ишчилар касаба уюшмаси йўлланмаси билан санаторий ва дам олиш уйларида ўз саломатликларини мустаҳкамлаб қайтмоқдалар. Хайрия ишларида ҳам баҳоли қудрат иштирок этаяпмиз. Миллий кураш бўйича ўтказилган йирик мусобақа ғолибларини рағбатлантириш мақсадида ўз ҳисобимиздан 50 та қимматбаҳо совға ажратдик. Ҳар йили меҳрибонлик уйларига турли жиҳозлар ҳадя этяпмиз.

Яхшигина чорвамиз бор. Қорамоллар бош сони мингтага яқинлашди. Шундан 300 таси сигир, 1047 та қўй, 1818 та паранда, 30 та от ҳам меҳр билан парваришланаяпти. Ўтган йили 91 тонна гўшт, 222 тонна сут етиштирилди. Йилига ҳар бир кишига ўрта ҳисобда 40 килограммдан чорва маҳсулоти арзон нархда тарқатилмоқда.

Ўзимча фикр қиламан: ислоҳотларни самарали амалга ошириш учун одамлар қалбида ишонч ва ғурур туйғуларини уйғотмоқ зарур. Одам Ватани, она-юрти, буюк аждодлари билан ғурурланиши керак. Шунда у ўзида куч-ғайрат ҳис этади. Улуғ ишларнинг уддасидан чиқишга қодир бўлади. Ғурурли одамни эса ҳеч қачон енгиб бўлмайди.

Иноқ жамоамиз ишчи ва хизматчилари Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Фарғона вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқини зўр қизиқиш ва манфаатдорлик ила ўқиб-ўрганмоқдалар. **«Меҳнатга онгли ва ижобий муносабат бўлмас экан, кадрлар ҳар қандай масалага оқилона ва одилона ёндошиб, масъулиятни бўйнига олмас экан, ишимизда ижобий ўзгаришлар юз бермайди».** Сессияда алоҳида урғу билан таъкидланган ана шу сўзларнинг нақадар ҳаққонийлигини корхонамизнинг жўшқин ҳаёти ҳам ёрқин исботлаб турибди. Биз омилкор, тадбиркор, ташаббускор ишчи ва хизматчиларга таянган ҳолда масъулиятли вазифаларни бундан буён ҳам муваффақиятли амалга ошириш учун бутун куч, имкониятни ишга солаверамиз!

ДЕҲҚОН САРДОРИ

Чорвачиликнинг ўзидан 14 миллион 110 минг сўм даромад олишга эришилди. Шундан 9 миллион 802 минг сўми соф фойдани ташкил этди. Аъзоларнинг меҳнат тақсимотига 20 миллион 194 минг сўм сарфланди. Ўртача бир ишловчига йилига 19778 сўмдан иш ҳақи тўғри келди. Агар алоҳида-алоҳида олиб қарайдиган бўлсак, қилган меҳнатига, ҳалол пешона тери самарасига қараб, мукофотга муяссар бўлганлар кўпчиликни ташкил этади. Улардан йиллик даромадлари 131554 сўм бўлган Қаюм Исабоевни, 85375 сўмни ташкил этган Қаюм Тўлагановни, 134080 сўмни олган Насиба Умаровани, ойига 6118 сўмдан пул олган механизатор Мансур Рашидбековни айтиб, топганларини тўйларга буюришини тилаб қоламиз. Қайта ишланган маҳсулотлардан келадиган фойдадан ҳам хом ашё топширган деҳқонларга қўшимча фоиз тўланади.

Айтганларни пулга чақса салмоқли рақамларни ташкил этадиган боғчанинг текинлиги мактабда 1-4 синф ўқувчиларига бепул берилаётган ёрдамларни санаб адо қилиб бўлмайди. Шулардан М. Фозилов номли жамоа хўжалигининг ташаббуси билан деҳқонлар, мутахассисларни оғирини енгил қилишга, янада меҳр билан, унумлироқ ишлашга ундайдиган, умрларига-умр қўшадиган, ўзбек халқининг ҳимматлилигини кўрсатадиган, қишлоқ аҳлига хос биродарлик ҳиссини намойиш этадиган маданий-маънавий ёрдамларга, давлат томонидан кўрсатилаётган оталарча ғамхўрликларга қўшаётган муносиб ҳиссаларига диққат қилинг. Нуроний ҳамқишлоқларидан 25 йил узлуксиз ишлаган эркак, 20 йил меҳнат қилган аёл пенсияга чиқса, ҳар бирларига белгиланган тартибда оладиган нафақасига хўжалик ҳисобидан ойига 400 сўмгача қўшиб берилади. Пенсияга чиққан йиллари табаррук ёшга етганлари муборакбод этилиб, бир йўла икки минг сўм армуғон қилинади. Газ, сув ва электрга эллик фоиз ҳақ тўлашади. Меҳнат қилган тақдирларида эса иш ҳақларига 20 фоиз қўшилади. Шаҳардан қатнаб дарс берувчи ўқитувчиларнинг йўл кираси тўла кўтарилади. Мамлакатимизда соғлом авлодни вояга етказиш учун амалга оширилаётган савобли тадбирларни қўллаб-қувватлаш мақсадида кўзи ёриган аёллар таътилига икки ой қўшилиб, маош ажратилади. Тўй, байрам, таъзия, кутилмаган табиий офатлар бошига тушганда моддий ёрдам кўрсатиш одатга айланган.

Хонадонлар юз фоиз газ, ичимлик сув билан таъминланган. 190 ўринли телефон маркази ишлаб турибди. Сартарошхона, телевизор, музлатгич тузатадиган, косибчилик устахоналари гузар деҳқонлар хизматида. Озиқ-овқат, хўжалик, қурилиш, моллари, кийим-кечак, гўшт, сут-қатиқ, мева-сабзавот дўконлари, дорихона очилган. Озиқ-овқат дўконидан кундалик рўзғорда ишлатиладиган саккиз-ўн хил, ундан ортиқ маҳсулотлар аримайди. Ҳамма йўлларга асфальт ётқизилган. Хўжалик аъзолари юз фоизи уй-жой билан таъминланган. Жамоада 300 болага мўлжалланган иккита боғча, уч қаватли беш гектар боғ ҳовлили касалхона, икки қаватли қишин-ёзин спорт майдонига эга бўлган мактаб, ёзги дам олиш уйи ишлаб турибди. Уларнинг бинолари муттасил таъмирланиб, замонавий, янги техника билан таъминланиб турилади. Шифохона, мактаб, боғча тумандаги бошқа жамоа, фермер хўжаликларига ҳам хизмат кўрсатади. Қишлоқ аҳолисини иш билан таъминлаш, қурилиш маҳсулотига бўлган эҳтиёжларини қондириш мақсадида шлакаблок ишлаб чиқарадиган, узумни, сутни қайта ишлайдиган, тикувчилик кичик корхоналари барпо этилган.

Хўжалик бошқаруви раиси Сиддиқжон Муҳаммаджонов билан якунлар ва режалар ҳақида суҳбатлашар эканмиз, у киши қилинадиган ишлар ҳақида гапирди.

— Мустабид сиёсат даврида деҳқон эртаю кеч даладан бери келмай ишларди-ю, косаси оқармасди, бир парча ерга ҳам эгалик қилолмасди. Тузукроқ томорқаси ҳам йўқ эди. Кейинги беш йил ичида республикамизда катта ислоҳот амалга оширилди. Ер эгасини топди, эркин иш юритиш, меҳнат қилиш имконияти яратилди. Деҳқонларимиз кўп нарсага қодир, ерда мўъжиза яратади, кўрасиз. Ҳозирнинг ўзида томорқасида йилига беш марта ҳосил олаётганлар бор.

Хўжалигимизда боқимандалик кайфиятига, юқоридан мадад кутиб мутелик қилиб ўтиришга чек қўйганмиз. Барака топсин, раҳбарларимиз, қурилиш қиламанми, деҳқонни кўнглини овлаш учун бирон-бир тадбирни ўйлайманми қўллаб-қувватлаб, охирига етказишга ёрдамларини, маслаҳатларини аямайди. Президентимизнинг гаплари ёдимга келади: «Ризқ-рўзимизни етиштирадиган деҳқонларни ҳурмат қилишимиз, эъзозлашимиз даркор. Ҳар бир ҳоким ёки вазир, олим ёки ташкилот раҳбари — барча бу ҳақиқатни унутмаслиги керак». Юртбошимиз шундай деб тургандан кейин яна нима керак. Фақат ишлаш, роҳатини кўриш керак. Бу ўзимизга боғлиқ. 1997 йил 27 январь куни Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган мажлис кўзимизни яна каттароқ очди. Унда, қишлоқ хўжалигида ислоҳотларнинг қандай бораётгани чуқур ва ҳар томонлама муҳокама қилинди. Ҳар бир гапнинг мағзини чақиб, ҳали қилинадиган ишларимиз кўплигини англадим. Ҳосилдорлик томорқага нисбатан хўжаликда пастми, паст! Демак, ҳали фойдаланилмаётган имкониятлар бор. Сутни қайта ишлашни йўлга қўйиб фойда кўрдикми? Кўрдик! Нега гўштни қайта ишлашни ўйламаслигимиз керак?! Кичик корхоналар қуриш учун ғишт зарурми? Зарур! Тупроқ бўлса, нега ғишт ишлаб чиқармаймиз. Хуллас, жорий йилда янги қувватларни ишга солиб, ҳар бир деҳқоннинг ойлик иш ҳақини икки баравар ошириб — 3,5 мингдан 7 мингга кўтариш ҳисоб-китобни қилиб қўйдик.

Сиддиқжон аканинг гапларини эшитиб ўтириб, офарин, яшанг деворгим келди. Лекин унинг бундай гапларни ёқтирмаслигини билардим. Эсимда, Ўзбекистон Олий Мажлисининг депутати вақтида, сессияда номи тилга тушганда, телевизорда кўрсатмоқчи бўлишган эди. Кўнмаганди. Ташкилотчи, ташаббускор, янгиликка интиладиган, ўзгаларни ҳам рағбатлантира оладиган, эскича фикрлашдан, юқоридан йўл-йўриқ берилишини кутиш касалидан холос бўлган, тадбиркор раҳбар — юртбошимиз айтгандек, деҳқонни бошқарувчи, сарвар раис бўла олади.

(Боши 1-бетда)

Расул РАҲМОНОВ.

Касби туманидаги А. Навоий номли жамоа хўжалигининг 2-сутчилик фермасида ҳамиша иш қизғин. Молбоқар Норқул Элиев ўз қармоғидаги 150 бош соғин сигирни алоҳида меҳр билан парваришламоқда. Шу боис жониворларнинг маҳсулдорлиги яхши.
СУРАТДА: (чапдан) ферма зоотехниги В. Муқимов ва молбоқар Н. Элиевлар.

Б. ИСМОИЛОВ олган сурат.

ФЕРМЕР НЕГА РАНЖИДИ?

айрим ташкилотлар фермер топширган маҳсулоти учун ҳақини ҳанузгача тўлашгани йўқ

Қишлоғимизда тадбиркорлар кўп. Ташландиқ ерларни обод қилиб, янги боғлар, экинзорлар барпо этаётганлар чин фидойилардир. Бир куни отам билан фермерлик ҳаракати ҳусусида фикрлашиб қолдик. Ўйлаб қарасак мақсадга эришиш учун барча шароит бор. Қолаверса, катта оиламиздагиларнинг бари хайрли қадамни қўллаб-қувватлашди. Яхши ният билан иш бошладик. Хўжалик билан тузилган ўзаро манфаатли шартнома асосида бизга 13 гектар ер ажратиб беришди. Бироқ Ҳайитбобо массивида озуқа экинлари етиштиришнинг ўзи бўлмасди. Барчамиз қўлни қўлга бериб қаттиқ меҳнат қилдик. Хўжалик техника, ўғитдан вақтида ёрдам берди. Ерларимизнинг бир қисмига дон, маккажўхори экилди. Кузакда 25 тонна дон ўриб-янчиб олдик. Мавжуд имкониятлардан унумли фойдаланганлигимиз, тадбирлар сифатли амалга оширилганлиги туфайли ҳар гектардан 70 центнер ўрнига 210 центнердан беда пичани олинди. Ҳаммани лол қолдириб 600 центнердан силос учун кўкпоя йиғиштиришга эришдик. Қолаверса, бир гектар ердаги сабзи, шолғом ҳам баракали ҳосил берди.

Қарамоғимиздаги 17 бош қорамолни меҳр билан парваришладик. Ҳар говмишдан кунига ўрта ҳисобда 10 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олинаяпти. Умрдошим Гўзал Жулиева говмишлар атрофида парвона. Фермер хўжалиги маҳсулоти «Қарши сут» ҳиссадорлик жамияти, Косок сут қабул қилиш цехларига етказиб берилмоқда. Гўшт, сут етиштириш юзасидан белгиланган шартнома шартлари ортиғи билан адо этиб келинмоқда. Бу йил қиш енгил келганлиги учун молларни яйловларда яйратиб боқишга ҳам алоҳида эътибор бераяпмиз.

Фермерлик кони фойда эканлигини биз ҳам амалда исботладик. Оиладан иқтисодий жиҳатдан ўзини тутиб олди. Ҳеч нарсани четдан сотиб олмаймиз. Рўзғор учун кераклиси ўзимиздан чиқади. Пешона тери эвазига топилган даромад ҳисобидан ажойиб молхона қурдик. Келажакда қорамоллар бош сонини юз тага етказмоқчимиз. Қўшимча бинолар қуриш учун маблағ зарур бўлиб турибди. Ўзимча фикр қиламан: Ҳар бир фермер сутни қайта ишлайдиган митти заводга эга бўлиши керак. Бунга бемалол эришса бўлади. Бахтга қарши баъзи расмиятчилар, тўраларнинг бизни сансалор қилаётганлиги тараққиётига тўғаноқ бўлмоқда. Масалан, ўтган йили 17 тонна арпани Шайхалидаги «Дунё» акционерлик жамиятига топширган эдик. Ҳозиргача унинг пулини ололмай хуноб бўлиб юрибмиз. Шу жамият 69 минг сўм пулимизни вақтида берганида муаммолар қалашиб ётмас эди. «Қарши сут» очиқ ҳиссадорлик жамияти эса 70 минг сўм маблағимизни ҳисобимизга ўтказмасдан адолатсизлик қилмоқда. Бу қип-қизил зўравонлик эмасми? Одамлар ўз ҳақларини, ҳалол меҳнатлари туфайли етиштирган ризқларини ўз вақтида ололмаса адолатга ишонч қоладими?

Дилмурод ЭРНАФАСОВ,
фермер, Қашқадарё вилояти.

ҲАДИКСИРАШ

Мулоҳаза

Собиқ Иттифоқ даврида Ўзбекистон энг арзон пахта хом ашёси етказиб берадиган республика эди. Ҳа, ҳамма нарса пахтага, пахтачиликка бўйсундирилганди, ўшанда. Таърифи етти иқлимга ёйилган жаннатмакон боғларимиз қисқариб, ўз саховатини йўқотаёзса-да, бу ҳеч кимни ташвишлантирмади. Сабзавотчилик, чорвачилик ва бошқа соҳаларда режалар бажарилмаса ҳам сира ташвишга тушишмасди. Ғалла мустақиллиги ҳақида гапириш у ёқда турсин, ҳатто ўйлаш хаёлимизга келмаган. Аммо бир қарич пахта майдони қисқартирилса ёки тармоқда режа бажарилмаса, хўжалик раҳбарининг ишдан олиниши аниқ эди. Иложи борича кўпроқ пахта етиштиринг, қолганини давлат етказиб беради, дея таъкидлашарди Москвадагилар. Одамларга мукофот, рағбат ҳам пахтачиликдаги кўрсаткичларга қараб белгиланарди. Раҳбарлар режани бажариш учун талвасада ишлардилар. Буларнинг ҳаммаси кимларнингдир қон-қонига сингди.

Шўро мафкураси бизни динимиздан, маданиятимиздан мосуво қилди. Камбағал оиладанман десак, болалар уйида тарбия топганман, десак, яхшироқ кўриндик. Таажжубки, етмиш йилдан ортиқроқ вақт мобайнида бой бўлишдан чўчиб яшадик.

Бахтимизга Истиқлол қуёши порлаб, барча андуҳлар чекинди. Энди ўз она еримизнинг ҳақиқий хўжайинига айландик. Шукурки, юқоридан зуғум қилувчилар йўқ. Шундай бўлсада халқ депутатлари Фарғона вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида таъкидланганидек, эски, сийқа одатлар, ҳадиксираш, боқимандалик бизга ҳамон қимматга тушмоқда. Шўро тузумида суяги қотган баъзи кимсалар (афсуски, улар орасида раҳбарлар ҳам бор) янги замон, янги давр келганлигини том маънода тушуниб етмаётган кўринишади. Худди шундайлар асосий эътиборни пахтачиликка қаратиб, бошқа соҳаларга панжа орасидан қарашмоқда. Акс ҳолда Фарғона вилоятида ҳар бир кило уруғлик картошка ҳисобига икки килога етар-етмас ҳосил олинмаган бўларди. Ношудлик оқибатида миллион сўмлаб зарар кўрилди.

Яна эски касаллик: Фарғонада пахта йиғим-терими бурноғи йили ноябргача чўзилди. Совуқ эрта тушиб ер музлади. 1996 йил ҳосили учун мутлақо тайёргарлик бўлмади. Ачинарлиси шундаки, кўпчилик хўжаликларнинг раҳбару мутахассислари ёғин-сочинли кунларда ҳам йиғим-теримга зўр бердилар. Улар йиғиштирилаётган ҳосил тўртинчи, бешинчи сортга қабул қилинишини, бу эса зиёндан бошқа нарса эмаслигини яхши билсалар ҳам режага қул бўлишди. Ҳақиқат шуки, деҳқонни эскича ишлашга мажбурлаётганлар ўзларини, мансабларини ўйлашмоқда, холос. Таъкидланганидек, бундай раҳбарлар агар пахта тайёрлаш режасини бажармасам, мени ишдан олишади, деб ҳамон қўрқишади. Унутишмасинки, раҳбарнинг лавозимидан кетишига сабаб бу эмас. Агарки, деҳқоннинг даромадини, соф фойдасини ташкил этишолмаса, унинг ризқу рўзини таъминлаб беришолмаса, эгаллаб турган мансабларидан айрилишлари мумкин. Бас шундай экан, ҳадиксирашларга барҳам бериб, зўр омилкорлик, тадбиркорлик ва ташаббускорлик кўрсатиб ишлайлик. Қалбимизда Ватан туйғуси, миллий ғурур доимо жўш урсин!

М. ҚАЮМОВ.

ПАХТАКОРГА КИМ МАДАДКОР,

КИМ ЙЎЛИГА ҒОВ?

Бешариқ агрофирмасига қарашли «Рапқон» жамоа хўжалигига ишбилармон, янгиликка интилувчан ташкилотчи Собиржон Пўлатов раҳбар. Бу ерда ислоҳотларни дадил жорий этиши туфайли аҳолининг турмуш фаровонлиги йилдан-йилга ортиб бормоқда. Қисқа даврда 76 километр масофага газ қувурлари ётқизилиб, 3110 хонадон хўжалик ҳисобидан газлаштирилди. Қишлоқлар тоза ичимлик суви билан таъминланди, фуқароларга 500 гектар томорқа ери бўлиб берилди, 433 оила янги уйларга кўчиб ўтди. 15 дан ортиқ кичик корхона, 6 та тегирмон иш бошлади. Шунингдек, 6 та новвойхона, 4 та кутубхона, 6 та соғлиқни сақлаш муассасаси, 8 та болалар боғчаси, 5 та мактаб фаолият кўрсатмоқда. Энг муҳими жамоа аъзолари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш, давлат шартномаларини бажаришда вилоятда пешқадамлик қилаётир. Президент Ислом Каримов халқ депутатлари Фарғона вилояти Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқида деҳқончиликка илғор технологияларни жорий қилиш суст бораётганлигини кўрсатиб, илғорлар тажрибасини чуқурроқ ўрганиш ва уни оммалаштиришни маслаҳат берди.

Республика Вазирлар Маҳкамасида 27 январда бўлиб ўтган йиғилишда «Рапқон» жамоа хўжалигида ўрганса бўладиган ибратли ишлар борлиги тилга олинганди. Биз жамоа аъзоларининг эришаётган ютуқлари, тажрибалари ва муаммолари ҳақида сўзлаб беришни бошқарув раиси С. ПЎЛАТОВДАН илтимос қилдик.

— Пахтачиликда ҳосилдорликнинг йилдан-йилга ортиб бориши, режалар барвақт ошириб бажарилиши сабабли кузги шудгорни вақтида сифатли ўтказамиз, уруғни саралаб, техникани, минерал ўғитларни ҳозирлаб қўямиз. Эрта эксанг, эрта ўрасан, деганларидек ҳар йили чигит экишни 1-15 апрелгача туғаллаймиз. Экиш билан ўғитлаш қўшиб олиб борилади.

Биз деҳқончиликка дахлдор ҳар бир юмушни вақтида ва маромида ўтказамиз. Ўтган йилда 905 гектар ерга «Фарғона-3» навли чигит экиб 41,6 центнердан ҳосил кўтардик, режа 9 октябрь куни бажарилди, давлатга сотилган 3762 тонна пахтанинг 1300 тоннаси уруғликка топширилди. Режани 128,4 фоизга ўринлаттани учун хўжалик ҳисобига 822 тонна тола қолаётир. Йил сарҳисобига кўра, пахтадан 54 миллион 118 минг сўм даромад қилинди. 699 гектардаги бошоқли дон экинларидан 43,8 центнердан ҳосил олинди, 2 миллион 289 минг сўм даромад кўрилди. Ғалладан олинган соф фойда 13.065 минг сўм бўлди.

Шунингдек пилла, мева, сабзавот, узум етиштиришдан ҳам кўзланган даромадлар олинди. Хўжалик бўйича жами даромад 145 миллион 319 минг сўмни, харажат эса 127 миллион 195 минг сўмни ташкил этди, соф фойда 11 миллион 750 минг сўмни ташкил этди. Рентабеллик даражаси 11,1 фоизга тўғри келди.

Ўз-ўзидан савол туғилади: нега рентабеллик паст, харажатлар кўп? Ёки ҳаммаси меҳнаткашлар эҳтиёжига сарф бўлаётирми? Йўқ, албатта. Даромаднинг 37 миллион 661 минг сўми иш ҳақи учун тўланди. Ўртача бир ойлик маош 2000 сўмга тўғри келади. Харажатларнинг ортиб кетишига бевосита сабаб эҳтиёт қисмлар ва ёнилғи-мойлаш материаллари, электр энергиянинг жуда қимматлашиб кетганлигидир. Етиштирган бир килограмм пахтани 12 сумга сотиб, бир килограмм дизель мойи ёки бензинни 20 сўмдан сотиб олмоқдамиз. Бунинг устига солиқлар ва тўловлар учун 1996 йили 30 миллион 406 минг 696 сўм тўлаяпмиз. Солиқларни қайта кўриб чиқиш керак.

Яна бир муаммо — суғурта ташкилотлари фаолиятидаги юзакичиликлар хусусида. Ўтган йили табиий офатдан хўжалик зарар кўргани ҳақида туман ва вилоят суғурта ташкилотларидан мутасаддилар келишиб, ҳужжатларни расмийлаштиришди, далолатномалар тузилди. Лекин хўжаликка табиий офат зарари учун бир сўм ҳам ёрдам берилмади. Бу расмиятчилик ҳар йили такрорланади.

Амалдаги йилда 905 гектар майдонга уруғлик чигит экамиз. Шундан 150 гектарига Андижон усулида плёнка остига, 100 гектарга пушта устига уруғлик қадаймиз. Сара уруғлик етарли, техника таъмирланган, янги сеялкалар олиб келинди. Бу йил камида 2000 тонна уруғлик пахта сотиш ниятидамиз. Экин майдонларимиз тупроғи зич, шағалли, қуруқ ерлар саналди. Шу боис шудгорлаш олдидан маҳаллий ўғит ва гектарига 250 килограммдан фосфорли ўғит солиб, сўнг майин шудгор қилинди.

Ғаллачилик ҳам рентабелли соҳага айланди, серҳосил навлар экилган 635 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 46,5 центнердан дон олишни режалаштирганмиз. Экин ҳозиргача икки марта ўғитланиб, уч марта сувга қондирилди.

Хўжаликнинг 8 та қишлоғида 14239 нафар аҳоли яшайди, ишга ярокли салкам беш минг фуқаронинг 2850 таси қишлоқ хўжалик ишлари билан банд. Бир қисми ташкилотлар, маданий-маърифий муассасаларда меҳнат қилади. Минг нафардан ортиқ кишига янги иш жойлари топиб бериш шу куннинг долзарб вазифаси бўлиб турибди. Модомики, аҳолининг 62 фоизи қишлоқда яшар экан, у ерга саноатни олиб келиш, мулкдорлар синфини шакллантиришни жадаллаштириш даркор.

Шерали Турсунов бошқараётган терини ошлаш ва пойабзал тикиш цехида 20 нафар ишчи, 23 нафар шогирд меҳнат қилади. Улар чорва моллари терисидан косиблар учун зарур бўлган сифатли чарм ишлаб чиқармоқдалар. Ўтган йили цех жамоаси 157874 дициметр чарм тайёрлади. Жамоа аъзоларига 831991 сўмлик пойабзал тикиб беришди, ундан 134744 сўм соф фойда олишди. Терини ошлаш ва янги пойабзаллар тикишда усталар Эгамназар Матазимов, Иброҳим Азимов, Тоҳир Рапиқовларнинг меҳнати таҳсинга лойиқ.

Хўжалик ҳудудида Бешариқ ип йиғирув фабрикасининг ташландиқ филиали бор эди, у ерда кўп дастгоҳлар ишдан чиққанди. Шу йил январь ойидан бошлаб ип йиғирув цехи 930 минг сўмга баҳоланиб, хўжалик ҳисобига ўтказилди. Муҳандис Солижон Жабборов цехга бош бўлиб, дастгоҳларни таъмирлади. Ҳозир 50 нафар хотин-қиз ҳар сменада 2,5—3 тонна маҳсулот ишлаб чиқаряпти.

Етиштирилган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини шартнома асосида вилоят корхоналарига топширамиз. Аммо пулини олишга келганда йиллаб кутамиз. Бундай аҳвол боғдорчилик ва пиллачилик соҳаларида ҳам бор. Шу сабаб етиштирилган пиллани ипакчилик идораси орқали ўзимизга қайтариб олмоқдамиз, тола ажратадиган пиллакашлик цехи ишга туширилди, икки комплект «КМС—10» станокларини сотиб олиб ўрнатдик. 1996 йил мартидан кичик корхона хом ашё ишлаб чиқара бошлади. 9 ойда 10 тонна пилладан 6 тоннаси қайта ишланди, 1,5 тонна ипак толаси олинди, бундан 1 миллион 800 минг сўм даромад қилинди.

Атлас тўқишни йўлга қўйиш учун ипак толасини эшиб, йиғириб берадиган дастгоҳ бор. Улар ўрнатилиб, фойдаланишга топширилса, атлас, шойи тўқиш бошланади. Марғилон шаҳридаги «Ёдгорлик» атлас фабрикаси кичик корхонага оталиқ ёрдами бераётир. Шу йил мартдан цехда 60 нафар хотин-қизлар ишлайди. Хўжаликда 294 гектар мевали боғлар, 38 гектар узумзор мавжуд. Бу боғларнинг ҳосилидан Маъруфжон Нурматов бошлиқ консерва цехи жамоаси йилига 100—120 минг банка компот, помидор шарбати, паста тайёрлайдилар. Ўтган йили цех аҳли 496 минг сўмлик мева, сабзавот маҳсулотларини қайта ишлаб 758 минг сўм фойда кўрди, энг муҳими, халққа ширин-шакар мева компотлари етказиб берилди.

Шунингдек дурадгорлик, гилам тўқиш, тикувчилик, ёғоч тилиш, ғишт, макарон, нон ёпиш цехлари ташкил этилган. Бу кичик корхоналар ўз меҳнат харажатларидан ташқари хўжаликка 328855 сўм фойда келтирди. Бироқ эҳтиёт қисмлар, хом ашёлар билан таъминлайдиган бирор ташкилот ёки база йўқ. Запас қисмларни бозордан, тижорат дўконларидан нақд пулга сотиб олишга банклар рухсат этмайди. Шу боис иш юритишда кўп қийинчиликлар бўлаётир.

Қишлоқ ёшларининг ўқиши, касб-ҳунар ўрганиш учун қулай шароит мавжуд. Хуллас, истиқлол берган эрк, самарали меҳнат, моддий манфаатдорликлар, маънавиятлари устувор йўналишлар қишлоқ аҳлини катта ютуқларга етакламоқда.

Раҳимжон МЕЛИБОЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири

ЯНГИЧА ИШЛАШ: УНУМДОРЛИК ОМИЛИ

Ислоҳотлар аграр соҳада ҳам ижобий самарасини бермоқда. Мулкнинг давлат тасарруфидан чиқарилиши, қишлоқда кичик ва қўшма корхоналар вужудга келаётгани нафақат ишлаб чиқаришда, балки одамлар дунёқарашида, меҳнатга янгича ёндошишда, иқтисод, тежамкорлик, бозор ва манфаатдорлик тушунчаларининг шаклланишига ҳам ўз таъсирини кўрсатяпти.

Шароф Рашидов туманида ҳам бу борада бир талай ишлар қилинмоқда. Кейинги тўрт йил оралиғида туманда тадбиркорликка кенг ўрин берилиб, бир неча деҳқон-фермер хўжаликлари тузилди. Абдумалик Арзиқулов бошчилик қилаётган Абдулла Қодирий номли фермер хўжалиги ана шулардан бири.

Бу жамоада ишбилармон, деҳқончилик сир-синоатини пухта биладиган 45 нафар киши ишлайди. Тасарруфида 402 гектар экин майдони бор.

Фермер хўжалиги ислоҳотлар қўяётган талаблар асосида иш юритиб деҳқончиликда кутилган натижаларга эришаяпти. Уч йилдирки, давлатга ғалла ва пахта сотиш режаси ортиғи билан уддаланаяпти. Ўтган йилги сарҳисобга назар ташланса, фикрлар янада равшанлашади. Тадбиркорлар 141 гектарда ғалла, 250 гектарда пахта етиштириб, катта хирмон тикладилар. Чўл шароитида қирқдан ортиқ деҳқон-фермер хўжаликлари, еттита жамоа хўжалиги орасида А. Қодирий номли фермерлар жамоаси белгиланган режани ортиғи билан уддалади. Дарвоқе, йил якуни сарҳисобга кўра ишчилар йил охирида бир сўмига 2 сўмдан қўшимча даромад олди. Деҳқон-фермер хўжалиги сарф-харажатлардан ташқари 600 минг сўм соф даромад билан чиқаяпти. Бундан ташқари ишчиларни моддий ва маънавий рағбатлантириш мақсадида бир миллион сўмлик кундалик эҳтиёж моллари мукофот тариқасида тарқатилди.

Меҳнат унумдорлигининг асосий омили нимада?

Аввало, деҳқон-фермер хўжалигида ҳақиқий миришкорлар, мутахассисларнинг жамланганида. Иккинчидан, мулк шакли ўзгаргач, одамларда бисотидаги ҳар бир нарсага ўзининг шахсий мулки сифатида қараш ва авайлаб-асраш туйғулари шаклланди. Муҳими, меҳнатга нақд пул сифатида ҳақ тўлаш ва тақдирлаш йўлга қўйилди. Бу ердагиларнинг таъкидлашича, кам меҳнат сарфлаб, юқори унумдорликка эришишдан ташқари тежамкорликка ҳам эришилди. Айтайлик, жамоа хўжаликларида йил давомида бир гектар ерга ишлов беришда бир тонна ёқилғи сарфланаётган бўлса, фермер хўжалигида бор-йўғи 250 килограмм сарфланган, холос.

Унумдорликка эришишнинг яна бир жиҳати бор. Яъни фермер хўжалигида барча ишчилар билан узоқни кўзловчи истиқболли шартнома тузилган. Деҳқоннинг қандай фаолият кўрсатиши, қанча ҳақ олиши биринчи галда ўзига боғлиқ. Шунингдек, миришкорлар ҳар ойда нақд пул сифатида иш ҳақи олиши тўла таъминланганлиги ҳам самарасиз кетмаяпти. Мана шу муҳим жиҳатлар ишлаб чиқаришга татбиқ этилганлиги боис, рентабеллик ортди, таннарх 3 бараварга арзонлашди.

Кейинги йилларда республикамиз раҳбарияти қишлоқда ислоҳотларни барқарорлаштириш, шу жумладан, деҳқон-фермер хўжаликлари фаолиятини янада кучайтириш борасида хайрли ишларни амалга оширмоқда. Аграр соҳа фидойилари манфаатларига йўғрилган бир қатор қарорлар қабул қилинди.

Лекин шаф-шаф дегани билан шафтоли пишмаганидек, қўлга кетмон ушлаган ҳар ким ҳам деҳқон бўлавермаскан. Баъзида шошма-шошарлик, юзхотирчилик ва рақам кетидан қувиш, номигагина фермерлар сонини кўпайтириш панд бераркан. Шароф Рашидов туманида шундай бўлди. Ўтган йили тажрибаларга таянмаган, ташаббускорлик кўрсатмаган 26 та деҳқон-фермер хўжалиги фаолияти тўхтади. Эскича иш юритишдан воз кечмаган бу фермерлар туман иқтисодиётига 138 миллион сўмлик зарар келтирди.

Хўш, бунинг сабаби нимада? Биринчидан, кўпчилик деҳқон-фермер хўжаликлари ўз ҳақ-ҳуқуқини билмайди. Бундай фермерларда хусусий мулк, рақобат каби тушунчалар шаклланмаган. Ачинарлиси, ташаббус кўрсатиб, тажрибаларга таяниш ўрнига, ҳамон давлатдан қарз кўтариш ёки ёрдам сўрашдан нарига ўтолмасликнинг оқибатида юқоридаги аҳвол юз берди.

Айрим ҳолларда фермер ҳуқуқи чегараланаётгани ҳам ишлаб чиқаришда салбий таъсир кўрсатмоқда. Чунончи, ўтган йили туман раҳбарлари фермерларга шарт-шароит яратиб, уларни қўллаб-қувватлаш ўрнига, режаларини барбод қилди. Яъни мажбурий экин экдириш ҳоллари бўлди. Масалан, чорвачиликка ихтисослашган «Умид» фермер хўжалиги 16 гектар ерга озуқабоп маҳсулот етиштириш ўрнига чигит экиб, бир килограмм ҳам ҳосил ололмади. Ёки ер ҳақиқий эгаси қўлига топширилмаганлиги, масъулиятсизликка йўл қўйилганлиги боис «Чулқувар» деҳқон-фермер хўжалиги тасарруфидаги 523 гектардаги кўзланган режанинг ярми ҳам уддаланмади. Деҳқон-фермер хўжаликлари фаолиятига яна бир ғов мавжуд.

Абдулла Қодирий номли деҳқон-фермер хўжалиги раҳбари Абдумалик Арзиқуловнинг фикрича, фермер ва банк ўртасида яқин ҳамкорлик йўқлиги оқибатида ҳисобда маблағ бўлса-да, керакли пайтда ундан фермер фойдалана олмаётир.

Жорий йилда фермерларни қийнаб келаётган бу ва шунга ўхшаш муаммоларга барҳам берилди. Туман ҳокими бу ҳақида алоҳида қарор қабул қилди.

Деҳқон-фермер хўжалиги далаларини айландик. 140 гектар майдонда парваришланаётган ғалла майсалари икки бор ўғитланган. Экин майдонлари тўла шудгорланиб қўйилган. Ариқ-зовурларни тозалаш, далаларга маҳаллий ва минерал ўғит ташиб чиқариш қизғин.

Бироқ бу ерда яна бир муаммога дуч келдик. Айрим ташкилотлар раҳбарларининг фермерларга муносабати ҳамон эскича. Айтайлик, жорий йил учун техникага сарфланадиган ёнилғи сарф-харажатлари ҳисобланиб, мутасадди ташкилотларга тақдим қилинган бўлса-да, ҳанузгача керакли миқдордаги ёнилғи ажратилмаган.

Дарвоқе, Президентимиз Республика Вазирлар Маҳкамасининг 27 январдаги йиғилишида сўзлаган нутқида «қишлоқ хўжалик соҳасида ўзаро ва унга хизмат қилаётган тармоқлар ва идоралар, шунингдек, топширилган маҳсулот учун ҳам тўловчилар билан ҳисоб-китоб масалалари талабга жавоб бермаётганлиги»ни алоҳида таъкидлаганди. Шароф Рашидов туманидаги тегишли ташкилотлар ҳам бундан тўғри хулоса чиқариб олсалар фермерларнинг мушкули осон, ишлари равон кечарди.

А. САМИЕВ.

Бандадан уялмасанг, худодан қўрқ

ҲАРОМ ЎЛГАН СИГИРЛАРГА ЖАВОБГАР БОРМИ?

Кўпни кўрган, ҳаёт синовларини бошдан кечирган деҳқону чорвадорларнинг пурҳикмат гаплари кўп. Улар деҳқончиликдаги нуқсонларни бир йилда ўнглаб олса бўлади, аммо чорвада бу ишни амалга ошириш учун йиллар керак, дейишади. Ҳақиқатан ҳам шундай. Чунки янги туғилган бузоқдан кутилган маҳсулотни олиш учун орадан кам деганда уч йил вақт ўтиши зарур.

Агар масалага шу жиҳатдан ёндашадиган бўлсак, Оққўрғон тумани чорвачилигида сўнгги уч йилда юзага келган оғир иқтисодий аҳволни тузатмоқ учун қанча муҳлат лозим бўларкин? Гап шундаки, бундан 3-4 йил аввал туманда салкам 10 минг бош қорамол, шу жумладан 3,5 минг бош соғин сигир мавжуд эди. Ҳар йили қарийиб тўрт минг бошга етказиб бузоқ олинар, ҳар куни 30 тоннага яқин сут соғиб олинарди. Бугун эса кечаги кун довруғи гўё рўё бўлиб хаёлга келади. Сўнгги уч йилда тармоққа бўлган эътиборнинг йўқолганлиги, унга ҳозирги ислоҳот тамойиллари асосида ёндошилмаганлиги оқибатида соҳада йиллар давомида тўпланган барча ютуқлар бой берилди. Афтидан туман ва хўжалик раҳбарлари йўл қўйилган нуқсонларининг сўрови бўлмайди, деб ўйлашди.

Акс ҳолда бутун бир катта тармоқ бу қадар аянчли аҳволга юз тутиб, парокандага айланмасди. Келинг рақамларга мурожаат қилайлик. Бугунги кунда қорамоллар бош сони туман бўйича бор-йўғи 4769 бош, шу жумладан соғин сигирлар 1862 бошни ташкил этади. Ҳар йили мажбурий сўйилаётган, ҳаром ўлаётган жониворлар жуда кўп. Бошқа йилларни қўя турайлик, биргина ўтган 1996 йилнинг ўзида қорамоллар сони 1317 бош, шу жумладан, сигирлар эса 560 бошга камайиб кетди. Очликдан силласи қуриган 727 бош қорамол мажбуран сўйиб юборилди, 193 бош жонивор эса пичоққа ҳам илинмай, ҳаром ўлди. Агар рақамларни таҳлил этадиган бўлсак, фермаларнинг хусусийлаштигани ҳам, хўжаликлар ихтиёридагиси ҳам гўё мажбурий сўйишда ва ҳаром ўлдиришда «мусобақалашаётганга» ўхшайди. Масалан, «Мурод» хусусий фермасида 112 бош қорамол мажбурий сўйилиб, 13 боши ҳаром ўлган, «Қаҳрамон» фермасида 70 бош мажбурий сўйилган, 41 бош ҳаром ўлган. Сегизбоев номли хўжаликда эса 131 бош қорамол мажбурий сўйилиб, 40 бош ҳаром ўлган.

Яна бир мисол. Ажабланарлиси шуки, иссиқ овқат учун сўйилган 826 бош қорамолнинг 351 бошини сигирлар ташкил этади. Сигирлар сўйиб юборилаётгандан кейин маҳсулдорлик ҳақида қандай гап бўлиши мумкин. 1996 йилда туман бўйича 1628 бош бузоқ олинган бўлиб, бу ҳар 100 бошга 44 тадан тўғри келади, холос. Айрим хўжаликлардаги аҳволдан ҳайратга тушиб ёқа ушлайсиз. Масалан, «Занги-Ота» фермасида ҳар 100 бош сигирдан 29 бош, «Мурод»да эса бор-йўғи 18 бош бузоқ олинганлигини қандай изоҳлаш мумкин? Бу 82 бош сигир қисир қолди дегани-ку?

Моллар учун озуқа етиштиришга ажратилган майдонларнинг сўнгги вақтда кескин қисқартириб юборилганлиги туфайли ҳам аҳвол шу даражага бориб етган. Ҳар йили талаб даражасидаги озуқа жамғарилмаяпти. Ўтган йили бу борадаги аҳвол жуда қониқарсиз бўлди. Қишловга мутлақо тайёргарликсиз кирилди.

Тошкент вилояти ҳокимлиги диққатига

Бугун эса кўплаб фермаларда моллар озуқага тўймаган ҳолда парваришланаяпти. Баъзиларида эса ем-хашак қарийиб тугаган. Шу боис ҳар бош сигирдан кунига 3,5—4 литрдан сут соғиб олиняпти, холос.

Биз К. Темирбоев номли хусусийлашган ферма фаолиятини кўздан кечирганимизда бу кўрсаткич атиги 1,8—2 литрни ташкил қилди. Моллар қаровсиз аҳволда, оч, сигирлар балчиқ кечиб юрибди. Молхоналар зах, совуқ. Бундай ҳолни бошқа фермаларда ҳам кўриш мумкин. Ажабланарлиси шундаки, юзага келган оғир аҳвол туманда на раҳбарни, на мутахассисни ташвишлантираяпти. Туман бош зоотехниги В. Ли чорвачиликдаги илгариги довруғ билан фахрланиб юрибди. Тармоқнинг бугунги аҳволи, эртаси уни қизиқтирмаяпти. Туман давлат ветеринария назорати бошлиғи Т. Мирзакаримовнинг жон куйдиришича, туман рўзномасидаги танқидий чиқишларга ҳеч ким қулоқ солмаяпти. Биз Оққўрғондан қайтар эканмиз, дилимизда ҳақли бир савол туғилди: Раҳбарлар масъулиятни қачон ҳис қилишади? Чорванинг уволи кимни тутади?

Иброҳим ТОШЕВ,
Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбирлари.

Ойнаи жаҳонда

24 февраль — 2 март

ДУШАНБА, 24

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.30 «Ҳафтанома».
*
8.30 «Ўзбектелефильм» намойиш этади. «Ассалом, азизларим!».
8.50 «Ўзанини топар дарёлар».
9.15 «Марсия». Бадиий фильм. 2-серия (Италия).
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Ҳуқуқ сабоқлари».
10.25 Лев Устинов. «Ўрмон қўшиғи». Й. Охунбобоев номидаги Ёш томошабинлар театрининг спектакли.
11.15 Шифокор экрани.
11.45 Ўзбекистон телерадиокомпанияси бадиий жамоалари яккахонларининг концерти.
12.20 «Компьютер сабоқлари».
12.45 «Кохановкалик артист». Бадиий фильм.
14.00 — 14.05 Янгиликлар.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Эркатой».
18.25 «Менда фикр бор».
18.45 «2000 йилдан сўнг». Телесериал.
19.05 «Маънавият». Фольклор-этнографик ансамблларининг «Зилол» телефестивали.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Буюк келажак сари.
21.20 Абдулла Қодирий номидаги Давлат мукофотига номзодлар. Композитор М. Бафоев.
22.10 «Имконият».
22.25 «Морена Клара». Телесериал.
23.10 Каратэ бўйича Ўзбекистон чемпионати.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.20 — 00.40 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.30 «Спорт қитъаси».
18.40 «Компьютер-Осиё».
18.55 «Мак ва Матли». Қизиқарли дастур.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.20 «Спорт қитъаси».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
21.50 «Спорт қитъаси».
22.20 «Бебаҳо лаҳзалар».
22.30 Кундалик.
22.35 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.00 — 00.35 «Кинонигоҳ».

III

17.55 Янгиликлар.
18.00 «Кўҳна ҳунар усталари». Телефильм.
18.10 Эълонлар.
*
18.15. — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.40 Эълонлар.
21.45 «Калеба қизлари. Эмили». Телесериал. 1-серия (Канада).
22.35 «Кругозор». Тележурнал.
*
22.55 — 23.15 Россия давлат телевидениеси
*
23.15 Эълонлар.
23.20 — 23.25 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 Кўрсатувлар анонси.
18.50 «Мульткарусель».
19.05 «Умид».
19.35 Кечки сеанс. «Ўйна, ўйна». Бадиий фильм. 1-серия.
20.35 «Душанба». Публицистик кўрсатув.
20.45 «Авторейд».
20.55 «Спорт-тайм».
21.25 «Кимга қанақа?».
21.55 Эълонлар.
22.00 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
22.50 «Аёл».
23.20 «Худди биздек».
23.35 Эълонлар.
23.40 Д. Маликов. «Муҳаббат, муҳаббат, муҳаббат...»
24.00 — 00.10 «Хайрли тун!».

СЕШАНБА, 25

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Турон тулпорлари». Спорт дастури.
8.55 Биржа ва банк хабарлари.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Замин фидойилари».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари.
11.00 Инглиз тили.
11.30 Адабиёт.
*
12.00 «Оналар мактаби».
12.30 Тилаш Хўжамбердиев раҳбарлигидаги созандалар ансамблининг концерти.
13.00 «Инсон қалби ҳақида қисса». Бадиий фильм. 1-серия.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 15.20 «Инсон қалби ҳақида қисса». Бадиий фильм. 2-серия.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Қувноқлар даврасида».
18.25 «Ислоҳот одимлари».
18.45 Спорт. Каратэ бўйича Ўзбекистон чемпионати.
19.05 «Диёр». Тележурнал.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Адолат». Ҳуқуқий-публицистик кўрсатув.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 «Маънавият». «Оҳанглардан таралган меҳр».
21.40 «Альманах-ТВ».
22.10 ЎзТВ хазинасидан. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
23.00 «Замон».
23.10 Юртим жамоли.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.20 — 00.40 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 ТВ плюс...
18.40 «Киносайёра».
19.00 «Олтин кент».
19.15 «Сизнинг имконият».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.20 ТВ плюс...
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Спорт қитъаси».
21.30 «Акс».
21.50 «Авлодимиз».
22.05 «Ишбилармонлар ҳафтаси».
22.25 Кундалик.
22.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.00 — 00.35 «Кинонигоҳ».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Самовий саёҳат». Мультфильм.
18.10 Эълонлар.
*
7.30 — 9.00, 18.15 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.40 Эълонлар.
21.45 «Калеба қизлари. Эмили». Телесериал. 2-серия.
22.35 «Мусиқа ҳамма учун».
*
23.00 — 23.20 Россия давлат телевидениеси.
*
23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.30 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мульткарусель».
19.00 «Сен ҳақингда ва сен учун». Ахборот-дам олиш кўрсатуви.
19.15 «Америкага назар».
19.45 Эълонлар.
19.50 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.40 «Солиқлар ҳақида сабоқлар».
20.55 «Дорихона эшитади».
21.35 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
22.05 Эълонлар.
22.10 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
23.00 «Истеъдодлар ва мухлислар».
23.30 «ТВ VIда «Немис тўлқини».
23.55 «Жиллет-спорт».
00.25 — 00.35 «Хайрли тун!».

ЧОРШАНБА, 26

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Маънавият». «Оҳанглардан таралган меҳр».
8.45 «Альманах-ТВ».
9.15 «Қойилмақом Гоша». Мультфильм.
9.20 «Диёр». Тележурнал.
9.40 «Фильм суратга олинди». Кинокўрсатув.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Ҳаммаси маҳалладан бошланади».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Янги алифбони ўрганамиз.
11.00 «Ассалом, япон тили!».
*
11.40 ЎзТВ хазинасидан. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
12.30 «Аҳвол қандай, чемпион?».
12.50 «Мария, Мирабелла Транзисторияда». Бадиий фильм.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 15.35 Ҳамза асари, С. Юдаков мусиқаси. «Майсаранинг иши». Маннон Уйғур номидаги Тошкент Санъат институти талабаларининг диплом спектакли.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Рекс ва такса». Мультфильм.
18.20 «Бу ёруғ оламда Ватан биттадур...».
18.25 «Замон билан ҳамнафас».
18.45 «Чорраҳа». Қисқа метражли телевизион фильм.
19.05 «Маънавият». Фольклор-этнографик ансамблларининг «Зилол» телефестивали.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Маънавият». «Мусиқа ва замон».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 «Дилнавоз садолар».
21.40 «15 дақиқа спорт ҳақида».
21.55 «Автоолам».
22.10 «Сир».
22.20 «Морена Клара». Телесериал.
23.05 «Мавзу».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.20 — 00.40 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Спорт қитъаси».
18.45 «Дойче-Велле» тақдим этади...
19.05 «Зерикмай десангиз».
19.15 «Ором онлари». Концерт.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.20 «Спорт қитъаси».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
21.50 «Ҳуқуқ ва мажбурият».
22.00 «Зерикмай десангиз».
22.10 Кундалик.
22.15 «Спорт қитъаси».
22.40 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.00 — 00.35 «Кинонигоҳ».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Маркакуль кўли». Телефильм.
18.10 Эълонлар.
*
7.30 — 9.00, 18.15 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.40 Эълонлар.
21.45 «Калеба қизлари. Эмили». Телесериал. 3-серия.
22.35 «Шоҳсупа сари йўл».
*
23.00 — 23.20 Россия давлат телевидениеси.
*
23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.30 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мульткарусель».
19.00 «Ирендэк».
19.30 «Фан ва технология».
20.00 Эълонлар.
20.05 «КВН-97».
21.25 «Британия кундалиги».
21.55 Эълонлар.
22.00 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
22.50 «Уй остонадан бошланади».
23.20 «Экстремал ўйинлар».
00.10 — 00.20 «Хайрли тун!».

ПАЙШАНБА, 27

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Маънавият». «Мусиқа ва замон».
8.55 Иқтисодиёт чорраҳаларида.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Ёнғиндан сақланинг!».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Ботаника.
11.00 Алифбо сабоқлари.
11.30 Умумий биология.
*
12.00 «Қишлоқ стадионларида».
12.20 «Эртаклар яхшиликка етаклар». Ф. Файзиев. «Қулоқсиз шалпангқулоқлар».
13.10 Хиванинг 2500 йиллигига. «Буюк Ипак йўлидаги қадимий шаҳар».
13.30 Санъат усталарининг концерти.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 15.40 «Қизлар». Бадиий фильм.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Омонлик тилаймиз».
18.20 «2000 йилдан сўнг». Телесериал.
18.40 «Дилнавоз садолар».
19.00 «Катта танаффус».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Юзма-юз».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 Мақом кечаси.
21.50 «Иймон».
22.10 Телетомошабинларнинг талабларига биноан. Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 9 ва 10-қисмлар.
23.05 «Дилнавоз садолар».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.15 — 00.30 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Ёрилтош». Мульттўплам.
9.20 «Компьютер-Осиё».
9.35 «Бебаҳо лаҳзалар».
9.45 «Олтин кент».
10.00 «Акс».
10.20 «Авлодимиз».
10.35 «Ишбилармонлар ҳафтаси».
10.55 «Ҳуқуқ ва мажбурият».
11.05 «Зерикмай десангиз».
11.15 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
11.35 «Дунё бўйлаб».
12.25 — 14.00 «Кинонигоҳ».
* * *
18.00 Кундалик.
18.10 Бугун пайшанба дастурида.
18.15 Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Сув ости дунёси».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Спорт қитъаси».
21.30 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
21.50 Кундалик.
21.55 «Сеҳргар». Кўрсатув ва эълонлар.
22.30 — 00.10 «Кинонигоҳ».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Мушукча ва канарейка», «Мамонтчанинг онаси». Мультфильмлар.
18.10 Эълонлар.
*
7.30 — 9.00, 18.15 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.40 Эълонлар.
21.45 «Калеба қизлари. Эмили». Телесериал. 4-серия.
22.35 «Қорачингиль». Телефильм.
*
23.00 — 23.20 Россия давлат телевидениеси.
*
23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.30 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мульткарусель».
19.00 «Айчурэк».
19.30 Мультфильм.
19.45 «02» тўлқинида».
20.00 Эълонлар.
20.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.55 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.25 «Чироқ».
21.35 «Компьютер-ревю».
21.50 «Интер-спорт».
22.00 Эълонлар.
22.05 «Мусаввирнинг портрети ёки 10 йилдан сўнг». Жавлон Умарбеков.
22.25 «Каталог».
23.00 «Ҳамшаҳарлар».
23.30 «Қорлар мамлакатидан келган сартарош». Телефильм (Япония).
00.05 — 00.15 «Хайрли тун!».

ЖУМА, 28

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Юзма-юз».
8.45 Осиё ўйинлари олдидан.
9.05 Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 9 ва 10-қисмлар.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Катта танаффус».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Физика.
11.00 Немис тили.
*
11.30 «Сеҳрли сандиқ». Мультфильм.
11.40 «Қўшиғим, жон қўшиғим».
12.15 «Туркистон — умумий уйимиз».
12.35 «Сўнгги найранг». Бадиий фильм.
14.00 Янгиликлар.
14.05—14.35 Ўзбекистон халқ ҳофизлари куйлайди.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Митти юлдузлар».
18.30 «Синфдош».
18.50 Бизнес ҳафта якунлари.
19.05 «Маънавият». Фольклор-этнографик ансамблларининг «Зилол» телефестивали.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Умидли дунё».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ривоят».
21.10 «Қалб гавҳари».
21.30 Буюк келажак сари. «Иқтисод алифбоси».
22.00 «Дилнавоз садолар».
22.10 «Эртага — шанба».
22.25 «Морена Клара». Телесериал.
23.10 «Хуш келибсиз!».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 «Тақдим».
00.05 Тунги тароналар.
00.20—00.40 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Ёрилтош». Мульттўплам.
9.20 «Бугуннинг боласи».
9.40 «Жаноби Бинн ҳангомалари».
9.55 «Кадр ортида».
10.10 «Жозиба».
10.20 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
10.45 «Спорт қитъаси».
11.15 Видео—«О».
***
18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Бор эканда, йўқ экан...»
18.35 «Мулк эгаси ким?».
18.50 Телевидение ва театр.
19.10 «Ором онлари». Концерт.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Сизлардан ишорат».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
21.50 «Қовун тушди».
22.20 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.00—00.35 «Кинонигоҳ».

III

17.55 Янгиликлар.
18.00 «Тўхта, тингла». Телефильм.
18.15 Эълонлар.
*
7.30—9.00, 18.20—21.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.40 Эълонлар.
21.45 «Калеба қизлари. Эмили». Телесериал. 5-серия.
22.30 Оперетта шинавандаларига.
*
23.00—23.15 Россия давлат телевидениеси.
*
23.15 Эълонлар.
23.20—23.25 Янгиликлар.

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мульткарусель».
19.00 «Умид чечаклари».
19.30 «Рангинкамон».
20.00 «Бу бўстон аро...»
20.30 Эълонлар.
20.35 «Ноёб асарларни овлаб». Телесериал (Италия).
21.35 «Алло, мен сизни эшитаман...» Танлов-дам олиш кўрсатуви.
22.15 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
22.45 Эълонлар.
22.50 «Экстремал ўйинлар».
23.40 Араб эстрадаси.
00.10—00.20 «Хайрли тун!».

ШАНБА, 1

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 Эстрада қўшиқлари.
9.05 «Саҳродаги ҳодиса». Мультфильм.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 «Шоҳруҳ» клуби.
«Ёшлик» студияси намойиш этади:
10.30 «Мулоҳаза, мунозара, муносабат».
11.00 «Ҳамроҳ».
11.20 «Оқибат».
11.40 «Таянч».
11.55 «Ўзбекистон — қўшиқ байрами» кўрик-танлови.
12.35 «Ўйла! Изла! Топ!» Телемусобақа.
13.20 «Аёл борки, олам мунаввар». Публицистик кўрсатув.
13.55 «Халқ ижодиёти».
14.15—15.30 «Дон Кихот болалари». Бадиий фильм.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Совға».
18.20 «Олам».
18.35 «Ранглар жилоси».
18.50 «Сиз севган қўшиқ».
19.05 «Ҳайрат».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 Рақслар гулдастаси.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Бизнес-академия».
21.20 «Дилнавоз садолар».
21.30 Буюк келажак сари. «Ўзбекистоннинг янги тарихи».
22.00 «Азиз сиймолар». Халқ артисти Олим Хўжаев.
22.30 Телетомашабинларнинг талабларига биноан. Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 11 ва 12-қисмлар.
«Тунги ёғду». Дам олиш дастури:
23.30 «Куй ва тасвир».
23.45 «Гулсум она». Бадиий фильм.

II

9.00 «Бор эканда, йўқ экан...».
9.20 «Мулк эгаси ким?».
9.35 Телевидение ва театр.
9.55 «Ором онлари». Концерт.
10.10 «Сизлардан ишорат».
10.40 «Қовун тушди».
11.10 «Кинонигоҳ».
12.45—14.00 «Спорт қитъаси».
***
18.00 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.20 «Кўзмунчоқ».
18.40 Эълонлар.
18.45 «Жаноби Бинн ҳангомалари».
19.05 «Жозиба».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Олтин кент».
20.10 «Жозиба».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
«Шанба оқшоми». Дам олиш дастури:
21.00 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
21.25 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.45 «Видео—«О».
23.25—23.45 «Спорт-қитъаси».

III

18.20 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
*
18.25—21.35 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.35 Эълонлар.
21.40 «Бургут бошли бардошли қуш». Телесериал. 1 ва 2-сериялар.
23.20—23.40 «Таманно». Телефильм.

IV

9.00 «Аэробика».
9.20 Кинонинг олтин асри. «Табиб». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
11.15 «Спектаклдан сўнг».
11.35 «Италия вернисажи». Лучано Паваротти.
12.00 «Шанба эртаги».
13.00 «Комедиантлар».
13.20—13.40 Корейс тилини ўрганяпмиз.
***
17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мульткарусель».
19.00 «Шанба оқшомида».
19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.00 Эълонлар.
20.05 «Олам ва одам».
20.30 «Рақслар қанотида».
21.00 «Болалар дейишади...»
21.05 «5 дақиқа ўзинг учун».
21.10 «Тақдирлар».
21.40 «Жиллет-спорт».
22.10 «Хит-коллекция».
22.25 Эълонлар.
22.30 Кинонинг олтин асри. «Мистер Питкин душман ортида». Бадиий фильм (Англия).
23.55 «Бу ажиб дунё».
00.10—00.20 «Хайрли тун!».

ЯКШАНБА, 2

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
9.05 Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 11—12-қисмлар.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Ташриф». Дам олиш дастури.
11.40 «Ўзбекистон спорти».
12.00 М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 26-куй.
12.40 «Ёшлик» студияси. «Менга сўз беринг!».
13.20 «Ўз ихтиёри билан». Бадиий фильм.
14.30—15.30 «Нурли келажак». Видеоканал.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун концерт.
18.15 «Марсия». Бадиий фильм. 3-серия (Италия).
19.00 «Келгуси ҳафтада».
19.15 «Туҳфа».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 Илҳом сатрлари.
20.05 «Эгиз қўшиқлар».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Минбар».
21.15 «Бу мунис лаҳзалар».
21.35 «Шахс ва баҳс».
22.00 Диққат, премьера: М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 27-куй.
22.40 Футбол олами.
23.10 Келгуси ҳафтада.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ҳафтанома».
24.00 Тунги сеанс». «Оқ бўрилар». Бадиий фильм.
01.35 Тунги тароналар.
01.45—01.55 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Боланинг тили...»
9.15 Мульти-пульти.
9.40 «Болажон» экрани.
11.10 «Умрбоқий мерос».
11.25 «Таманно».
11.35 «Унутилмас тасмалар».
13.05 «Дилором наволар».
13.20—15.00 Видео—«О».
***
18.00 «Даракчи».
18.10 Эълонлар.
18.15 «Боланинг тили».
18.30 Мульти-пульти.
19.00 «Дунё кўриб дунё ярат».
19.15 «Дилором наволар».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Эҳтиром». Республика радиосининг овоз режиссёри Н. Ҳасанов.
20.15 «Мувозанат».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Мафтункор чеҳралар».
21.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.05 «Видео—«О».
23.45 «Даракчи».
23.55 «Мувозанат».
00.05 Дастур ниҳояси.

III

18.05 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
*
18.10 — 22.50 Россия жамоат телевидениеси.
*
22.50 Эълонлар.
22.55—23.20 «Панорама».

IV

9.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!».
9.30 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
9.40 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
11.20 «Жонли сайёра».
11.40 «Парле ву франсе?».
12.10 Киносалон. Милош Форманнинг «Ўт ўчирувчилар зиёфати» фильми.
14.20 Эълонлар.
14.25 «Сенинг вақтинг».
14.55 «Телеташриф».
15.10 «Биргаликда куйлайлик».
16.10 Кундузги сеанс. «Христофор Колумб». Бадиий фильм.
17.00 «Клип-антракт».
*
17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мульткарусель».
19.00 «ТВ IV да етти кун» (ўзбек тилида).
19.15 Эълонлар.
19.20 «Менинг кўчам».
19.50 «Иштироқ этувчилар».
20.20 Эълонлар.
20.25 Киносалон. «Етти». Бадиий фильм.
22.25 «Тошкент оқшомида».
22.40 «ТВ IV да етти кун» (рус тилида).
22.55 «Тошкент оқшомида».
23.10 «Кинопрофи». Жаҳон кинематографияси янгиликлари.
23.40 — 23.50 «Хайрли тун!».

(«Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз» теледастуридан олинди).

Бухоронинг 2500 йиллиги олдидан

ЯНГИ КАРВОНСАРОЙ

Буюк ипак йўлида жойлашган Бухоро қадим-қадимдан ўз бозорию карвонсаройлари билан машҳур бўлган. Шаҳарнинг 2500 йиллиги муносабати билан вилоят марказининг Ғиждувон кўчаси ва Газли катта йўли чорраҳасида бунёд этилаётган янги карвонсарой — улгуржи савдо маркази ҳам энди ана шундай манзиллардан бири бўлади. Умумий майдони 8,5 гектардан иборат карвонсаройда 120 савдо дўкони, икки катта омборхона, савдо зали, меҳмонхона ва маиший хизмат шохобчалари қурилади.

Шуни айтиш керакки, бу улкан бозор ҳашар йўли билан, асосан хусусий фирмалар, тадбиркор ва ишбилармонлар маблағи эвазига бунёд этилмоқда. Ҳозирдаёқ элликдан ортиқ дўкон қурилиши ниҳоясига етай деб қолди.

Бозор ҳудудида мамлакатимизнинг турли шаҳар ва қишлоқлари, шунингдек, хорижий юртлардан келадиган автомашиналар тўхташ майдони қурилмоқда. Ҳадемай, турли фирмалар, тадбиркор ва ишбилармонлар хорижлик шериклар билан ҳамкорликда бу ерда сотиш учун хилма-хил молларни келтирадилар. Айни пайтда ўз маҳсулотларини хорижлик харидорларга таклиф этади.

АНИҚ ДАСТУР АСОСИДА

Балиқчи туманни ҳокимлиги бир қанча жамғарма ва жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда қишлоқ маданий-маиший шароитини яхшилаш дастурини ишлаб чиқди.

Дастурга мувофиқ йил давомида 27 километрли табиий газ ҳамда 10 километрли тоза ичимлик сув тармоқларини тортиш, 33,2 минг квадрат метр уй-жой қуриб битказиш кўзда тутилган. Салкам минг квадрат метр ҳажмида савдо-сотиқ, шунингдек, умумий овқатланиш корхоналари, олтита маиший хизмат кўрсатиш корхонаси барпо этилади. Ҳар бир жамоа хўжалигида биттадан янги қишлоқ гузари очилади. Мактаб ва боғчалар, қишлоқ врачлик пунктлари барпо этишга алоҳида эътибор берилади. Мазкур тадбирларнинг барча бандлари аниқ бажарилишига эришиш мақсадида мутасадди ташкилотлар ва бу ишга бош-қош бўладиган раҳбарлар тайинланди.

ЯХШИ ИШЛАГАН ЯХШИ ЯШАЙДИ

Усмон Юсупов туманидаги «Миришкор» жамоа ширкат хўжалиги ўтган йилни 150 миллион сўм фойда билан якунлади. Хўжалик бир неча йилдан буён пахта тайёрлаш режасини муттасил бажариб келмоқда. Натижада меҳнат аҳлининг даромади кўпайиб, турмуш фаровонлиги яхшиланмоқда. Хўжалик ҳудудида жойлашган қишлоқларнинг 90 фоизи табиий газ билан таъминланган. Замонавий типда қурилган мактаблар, шифохона ва бошқа маиший корхоналар хизматидан аҳоли мамнун. Шу кунларда янги алоқа уйи қурилиши ниҳоясига етказиляпти, консерва заводи қурила бошлади.

Деҳқонларнинг моддий манфаатдорлиги ортганлиги муваффақият гарови бўлмоқда, — дейди хўжалик бошқаруви раиси Шодмонқул ака Чориқулов. — Улар томорқа билан ҳам етарли таъминланган. Деҳқонларимиз яхши ишлаш, яхши яшаш имконини беришига амалда ишонч ҳосил қилмоқда.

ЗАМОНАВИЙ ТЕННИС КОРТИ

Қарши чўлида — Баҳористон тумани марказида замонавий теннис корти фойдаланишга топширилди. Шунингдек, туманда беш минг ўринли янги стадион ҳам ишга тушди. Ҳар иккала иншоотни 19-«Деҳқонқурилиш» трести қурувчилари бунёд этди. Ҳалемай бу ерда мусобақалар бошлаб юборилади.

(ЎзА).

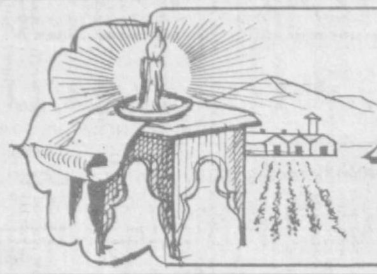

Ёнар Ҳилол

Ҳаёт сабоғи, Ақл чироғи

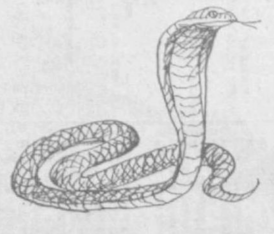

Илон тик туриб деди:

— Танам тўғри ва силлиқ. Фақат мен кирар кавакларимгина эгри-бугри...

Туя, От, Эшак бир ўтлоқда ўтлаб юришган эди. Тасодифан Туя ўзини гуп этиб ерга ташлади-ю, ўлиб қолди. Буни кўрган Эшак айюҳаннос солиб ҳанграли.

— Ажал-да, нега дод соляпсан? — сўради ундан От.

— Ўлса тунгиз кўпсин, — ҳанграли Эшак. — Лекин бугун унинг жасадини бу тиканли ўтлоқдан менга судратиб олиб чиқишади-да...

* * *

Сичқон Филнинг қизига ошиғу беқарор бўлиб қолди. Ота-онаси «у сенинг тенгинг эмас», деб айнитмоққа уринишди. Лекин панду насиҳат Сичқончага кор қилмади. Тақдир дея Фил қизини Сичқон болага олиб беришди. Келинчак касал экан никоҳ кечаси ўлиб қолди.

Куёв Сичқончанинг бутун умри Фил қизига гўр қазиш билан ўтди...

* * *

Мусича беозор, мўмин-ёввошман деб керилади. Иккиси бирлашиб эр-хотин бўлишгач, бир-бирини тепкилашгани-тепкишган. Ё, ажаб! Ипакдек мулойимларнинг ҳунари ичида деганлар ҳақ!

* * *

Товус зебо қоматига қараб, гўзал қанотларини кериб ўз ҳусни-жамолига маҳлиё бўлди-да, хандон ташлаб кулди. Шу дафъа саксовулдек қуруқ, ғадир-будир оёқларига кўзи тушди-ю, ҳунграб йиғлаб юборди.

* * *

Кампир қўлига таёқ олиб «бемаҳал қичқирмай овозинг ўчсин» дея Бобоғхўрозни тирқиратиб қувди. Хўроз пастак деворга учиб чиқди ва кампирга қараб нола қилди:

— Ноинсоф! Имонсиз! Товуқларни катакка қамадинг. Мен додламай, ким додласин! Ку-ку-ра ку-ку!!!

* * *

Калхат — қози, ғаразгўй Ялпоққуш ҳампо; ёқимсиз Бойўғли, Укки Кўршапалак устидан ғийбату бўҳтонни оширдилар, мағзавадек тоширдилар.

— Тез учади, тинмай учади, уни жазолаш даркор, — деди бири.

— Қандай жазо берайлик? — сўради қози.

— Қуюқ ўрмонзорга олиб бориб, қўйиб юборайлик. Агар бирон барги бутоққа қаноти тегиб кетса, узиб ташлайлик! — таклиф қилди Бойўғли.

Ўша он Кўршапалакни тутдилар, қуюқ дарахт ўрмонзорга элитдилар. Оҳ, бечора Кўршапалак, пешонаси шўр Шапалак...

* * *

Ким уни бойвачча демаса ортидан сўкинади. Ҳамёнида хемири йўқ, бойваччаман деб керилгани-керилган. Ҳар якшанба бозорга бориб харидорлик даъвосини қилиб туя тишини кўриб аюҳаннос солади. Не чора, бу ҳам бир феғил-да!

* * *

Соддадил бир киши бозордан қўй харид қилиб суюна-суюна уйига қайтаётган эди, йўлда Қув ошнасига йўлиқиб қолди.

— Қанча бўлди? — сўради Қув.

— Арзон, сув текин, — хурсанд жавоб қилди Содда.

Қув хандон ташлаб кулди, қўйнинг жағини ушлаб деди:

— Сени боплашибди. Қари, тиши йўқ қўйни сенга боплаб пуллашибди. Қара, жағида бир дона тиши йўқ, бунинг!

Содда қараса сотиб олган қўйининг жағи бетиш. Унинг тарвузи қўлтиғидан тушди. Изига қайтиб, қўйни арзон-гаровга сотиб юборди.

Келаси бозор у яна тишли қўй олгани борди. Бозордаги барча қўйларнинг жағини очиб кўрди. Бирортасида тепа жағида тиш йўқ экан. Шунда у Қув яна лақиллатганини фаҳмлаб, пешонасига бир урди.

* * *

Совчи хотин уй бекасига шанғиллаганича ўғлини мақтай бошлади:

— Бебаҳо йигит: ичмайди, чекмайди. Уйдан чиқмайди, саёқ юрмайди...

Унинг сўзларини эшитган эр эшикни шахдам очиб совчига жавоб қилди:

— Ойпошша, ўғлингизни зинҳор уйлантирманг, уни узатиб юборманг...

* * *

Ўн йил мансаб курсисида ғоз ўтирди — гул қолдими, кул қолдими?! Во, ажаб! ўрнига келгандан тоғ-тоғ таъна ва маломат олди.

* * *

Ё, тавба! Бақаламундан ҳам тезроқ туркини ўзгартирадиган жон борми?! Ҳа-да! Ҳовлиқмага мансаб тегса, бақаламунлар турқ ўзгартирувида ип ечолмас...

* * *

Яшнаган Ажриқ билан қовжираган Ажриқ дардлашиб қолди:

— Қўшнижон, кўпдан бери кўринмайсан. Қаерда эдинг? Ранг кўр, ҳол сўр ҳолда қовжираб, алойи тамом бўлибсан-ку!

— Эй, ҳамсоя аҳволимни сўрама... Ўн беш йил бўлди. Мени юлиб четга ташлашган эди. Чумчуқ кўтариб, буғотдаги инига солди. Ойлар, йилларни эмас, дақиқаларни санаб кун кечирдим. Нолам Оллоҳга етдими, шамол елиб мени ёнингга учириб келди. Она ерга бағрим теккач, танамга жон кириб, яна илдиз отдим. Оҳ, қўшнижон, ҳеч бир жоннинг оёғи ўз замиридан узилмасин.

* * *

— Хотин, худога шукр, енгил тортдим. Бутун дардимни айтиб олдим. Сўкиб ҳам юбордим уни.

— Вой, ўлай, хўжайинни-я!

— Йўқ, ундан каттасини...

— Ким у?

— Вазирини...

— Нима дедингиз?

— Менга адолатсизлик қилдиларинг, бўлим мудирлиги вазифасидан мени ноҳақ туширдиларинг, дедим. Сенлар лаганбардорларни хуш кўрасанлар, ҳаммаинг порахўрсанлар дедим. Менда бит ҳам йўқ, пора беришга дедим.

— Ҳай, у нима деди?

— Эшит. Гапни бўлма... Чалғитдинг. Нима деяётгандим?

— Пора беришга битим ҳам йўқ, дебсиз.

— Ҳа, ҳаром тешиб чиқади, дедим.

— Гапни чўзмай, жойингизга қайта қўйишларини сўрамадингизми?

— Сўрадим...

— Хайрият, ёрдам бермоқчими?

— Осмонда! Қарға-қарғанинг кўзини чўқирмиди?!

— Ялининг, илтимос қилинг.

— Э, ялинишдан фойда борми? Роса сўкдим. Мириқиб, болохандор қилиб сўкдим. Бу мансаблар оналарингнинг маҳрига тушмаган, дедим. Эртага сендақа ҳаромхўрларни жаҳаннам кутади, дедим.

— Вой, тавба! Сизни хонадан ҳайдаб чиқармадими?

— Ҳайдаб кўрсин! Биласан-ку хотин, жаҳлим чиқса отамни ҳам танимайман.

— Шунча гапингизга у лом-мим демадими?

— Без! Оғиз очмади?!

— Бу гапингизга ишонмайман.

— Тўғри қиласан, хотин. Чунки мен шахсан вазирнинг ўзи билан эмас, балки ишхонамда турган унинг портрети билан сўкишгандим-да!

— Айтмовмидим, сизнинг ботирлигингиз тилингизнинг учида, холос...

* * *

Ўлим тўшагида ётган игвогар олтмиш йил яшаб орттирган ягона ошнасини ёстиғи тепасига чақиртириб, ундан рози-ризолик сўради. У ўзининг сўнгги, жончиқар сўзини айтди:

— Ортимдан тезроқ бор. Мозордан сенга юмшоқроқ жой олиб қўяман. Кечиксанг, устингдан аёвсиз ёзаман...

У жон берди, нопок қўллари биродарининг ёқасида қолди.

* * *

Чор атрофи сим тўр билан ўралган катта майдонда инкубатордан чиққан кулранг, сарғиш жўжалар донлашиб юришарди. Улардан бири симтўр қоқилган устун тепасида она чумчуқ боласига парвона бўлиб оғзидан емак бераётганини кўриб, кўзларини катта очиб, уларга узоқ термилиб қолди. Сўнг ўпкаси тўлиб, чий-чийлаб йиғлай бошлади:

— Менинг онам қани?! Дод! Онамни топиб беринглар...

Унинг ёнига кулранг жўжа пилдираб келиб, нима бўлди дегандек мўлтираб қарагандди, Сариқ йиғи аралаш деди:

— Онам қани? Сенинг онанг қани?

Шунда Кулранг ҳам йиғлаб юборди. Кейин иккиси баралла чийиллашди:

— Онамиз қани?!

Уларга Хўрозча жўр бўлди:

— Отам қани?

Зум ўтмай барча жўжалар майдонни тўлдириб чийиллашди. Улар додида бир маъно бор эди:

— Онамиз қани?!

* * *

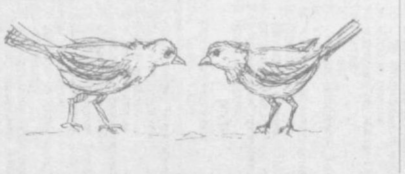

Ифтор дастурхони тўкис ясатилган эди: бўйи олти, эни икки қулочдан мўл хонтахта устига ёйилган нафис шоҳи дастурхон устида катта-кичик патир, ширмой, жиззали бурсилдоқ нонлар жуфтлаб терилган, тилла суви берилган чинни пиёлаларда қаймоқ, нишолда, замзам сувлари қуйиб қўйилганди. Биллур тарелкаларда писта-бодом, турли шаклдаги сомсалар, каттароқларида олма-анор устига биллур ҳусайн узум бошлари ёнбошлатилганди.

Уй тўридаги қалин бахмал кўрпачада чўққи соқол, чўзиқ оқиш юзли савлатдор Ниёз домла, ёнларида чахмоқ қалпоқли савлатли киши, бу ёнида мўйловдор семиз тан мўйсафид, банорас тўнли, озғин-семиз кишилар уйни тўлдиришганди.

Домла остона пойида турган пастаккина йигит — уй соҳибига юзланди:

— Оғиз очар вақти бўлдими?

Дастурхонга термулиб ўтирганлар бирдан ҳаракатга келди: бири қўл соатига, бошқаси чўнтак соатига қаради.

— Ўн тўрт дақиқа кам олти, — деди бири.

— Бизники ўн бешта кам.

— Гавҳар тошли соатимиз ўн битта кам олти, — деди мўйловдор бошқаларнинг сўзини якунламоқчидай.

— Ҳамма соат ҳар хил, — деди домла. — Қай бири тўғрийкин, ким билсин...

У уй соҳибига юзланди:

— Мулла, ташқарига қаранг, чумчуқлар чирқиллаяптимикин?

Уй соҳиби эшикни ланг очди. Барча у томонга қулоқ тутди. Буғотда чумчуқнинг чириллаган овози эшитилди.

— Оғизни очаверинглар, — фатво берди домла. — Вақт бўлди: чумчуқ чирқиллаяпти.

Қўллар апир-тапир дастурхонга узатилди.

— Во, таажжуб! Олтин, кумуш, ҳатто гавҳар тошли соатларга ишонишмади, баланд-паст нуфузли мезбону меҳмонлар сўзи инобатга олинмади. Чинчилоқдек чумчуққа эса ҳаммалари бўй эгдилар. Зеро, ўша чумчуқ буларнинг баридан юқорироқда ўтириб, чирилламоқда эди-да!!

* * *

Арслон Мушукни кўриб кулди ва мағрурона сўради:

— Бизга жуда ўхшайсан. Ҳа, дарвоқе, асли зоти-турқимиз бир. Лекин сен нега жуда кичик ва озғинсан?

— Эй, тўқайзор султони, — жавоб қилди Мушук. — Аҳволимдан кулма. Сен аввал биз томон бориб, нокасу ножинс одамлар ичида яшаб кўр. Ҳолинг не кечаркин...

* * *

Беўхшов қорин қўйган, пакана одам ёстиқдек портфелини дам у, дам бу қўлига олиб, ҳарсиллаб автобусдан тушди. Йўл чеккасидаги дарахт тагида турган кўзойнакли новча унга гап отди:

— Эй, ҳорманг! Портфелни оғир қилиб юборибсиз, ичи тўла тилломи?

— Салом, ўзларига! Сояни хуш кўрадилар-да! Тиллодан ҳам зўр. Тиллони еб бўлармиди?! Бригадирнинг кўзини шамғалат қилиб, портфелга пиёз тўлдириб олдим. Талабаларни ҳашарга олиб чиққандик. Хўш, ошна, ишлар қалай?

— Табрикла, нашриётда мудир бўлдим, — қўл чўзди новча.

— Муборак бўлсин, юксак мартаба! Анови хом хаёл ёзувчининг китоби чиқдими?

— Ҳа, кўп нусхада босилди.

— Бир нусхасини менга топиб бер. Пўстагини қоқиб, тақриз ёзай. Танқидчи билан ўчакишиш нималигини билиб қўйсин. Қачон, нашриётта борай? Тақриз газетада босилиб чиқса, қалам ҳақига иккимиз пивохўрлик қиламиз.

— Эртага бор, китобдан олиб бераман.

Э, Худо, адабиётни пиёз ўғриларидан ўзинг асра!

Хўжалик раҳбарлари ва фермерлар эътиборига

ҚАНД ЛАВЛАГИ, ГРЕЧИХА УРУҒЛИГИ КЕРАКМИ? МАРҲАМАТ!

Андижон вилояти Қўрғонтепа туманидаги «Қорасув» жамоа хўжалиги хўжаликлар, фермерларни қуйидаги уруғликларни сотиб олишга таклиф этади:

— «Ганисовский» навли қанд лавлагининг биринчи класс, биринчи репродукцияли уруғлиги — 10 тонна миқдорида мавжуд;

— Буғдой ўриб-йиғиб олингандан сўнг экиладиган гречиханинг уруғлиги — 15 тонна уруғлик мавжуд (гектарига 30 килограмм гречиха уруғлиги сарфланиб, яхши даромад кўриш имконини беради).

Юқоридаги уруғликларга келишилган нархларда, харидор учун мақбул бўлган усулда ҳисоб-китоб қилиш мумкин.

СОТИБ ОЛИНГ, МУШКУЛИНГИЗ ОСОН БЎЛАДИ

Тошкентдаги ташкилотдан қуйидаги ускуна, механизм ва дастгоҳларни сотиб олсангиз, мушкулингиз осон бўлиб, фаолиятингизни яхшилаш имкониятига эга бўласиз:

— электр қувватини сарфлаш даражаси (кВт) ва ҳар минутда айланиши қуйидагича бўлган уч фазали, бир маромда ишловчи электро-двигателлар — 3,7х750, 11х1500, 15х1500, 18,5х1500, 37х750, 45х750;

— 7кВт қувватли бензин билан ишловчи генераторлар;

— 0,25 куб. метр сиғимли бетон қоргичлар;

— ТДМ-317, ТДМ-503 русумли пайвандлаш трансформаторлари;

— кабелни кавшарлайдиган ва полиэтилен қувурларни улайдиган қурилмалар;

— алюмин металл;

— томат пастасини тайёрлаш қурилмаси;

— сабзавот ва меваларни сараловчи машиналар;

— ГАЗ-52 автомашинаси учун вкладишлар;

— ёпиштириладиган ойнасимон ленталар

— саккиз хил юмушни бажариш мумкин бўлган ёғочни қайта ишлаш ускуналари;

— 25:50 диаметрли масофадан туриб бошқариладиган чўян зулфин (задвижка)лар;

— ҳаво пурковчи насослар;

— симсиз ишлайдиган ВР8/2,2 русумли компрессорлар;

— қурилиш ва саноатда қўлланиладиган мум (битум);

— 13 диаметрли пўлат арқон (трос);

— қуйидаги русумли қайроқтошлар: ПП600х75х305 54СООН

СТ1 40 М/С; ПП 500х32х305 СТ1 14А16Н; ПП500х32х305 50А С5К5А;

— Ц2У-100, Ц2У-125, Ц2У-160, Ц2У-200, Ц4У-80, Ц4У-100 русумли редукторлар;

— қўйлар юнгини қирқиб оладиган АСУ-1 русумли кичик машиналар;

— ТГ-3,5 русумли иссиқлик генераторлари;

— КТУ-505, 020 русумли транспортер ленталари;

— НШМ русумли насослар;

— ПХГ-08000 русумли роторли насослар;

— 40А-1х300 русумли насослар;

— симсиз ишлайдиган 170/40 русумли консоль насослари;

— ТСВ русумли турли хил телефон кабеллари,

Ушбу ташкилот қуйидагиларни СОТИБ ОЛАДИ:

— ангор, меренос зотли қўйларнинг жунлари;

— кучланишли кабель.

Мурожаат учун телефонлар: (3712) 45-75-67; 45-75-58.

факс: 45-75-23.

ОСИЁ-ВЕСТ

WEST

САВДО ТАШКИЛОТЛАРИ, ФИРМАЛАР, ТАДБИРКОРЛАР ДИҚҚАТИГА

ЮҚОРИ СИФАТЛИ ИЧИМЛИКЛАР СОТИЛМОҚДА

Тошкентдаги «Осиё-Вест» фирмаси 8 март — «Халқаро хотин-қизлар байрами арафасида Ғарбий Европа мамлакатларида ишлаб чиқарилган юқори сифатли ликёрлар, брендилар, олий нав винолар, шампан винолари ва бошқа довруғи оламга ёйилган ичимликларни улгуржи ҳамда чакана нархларда сотиб олишни таклиф этади.

Сотиб олинган маҳсулотлар учун исталган усулда ҳисоб-китоб қилиш мумкин.

Манзилгоҳ: 700027, Тошкент, Фурқат кўчаси 1-уй.
Телефонлар: 45-55-65; 45-70-60.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ

Таҳрир ҳайъати: Маркс ЖУМАНИЁЗОВ, Расулмат ХУСАНОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эркул ЗИКРИЁЕВ, Сиддиқжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

ҲОМИЙ:
«Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш»
давлат—ширкат қўмитаси

«Қишлоқ ҳаёти» — «Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг вориси

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93. Деҳқончилик бўлими — 36-56-35, 36-54-51. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 36-56-34. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —36-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 36-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 36-54-52.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 6. Буюртма Г— 074, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 19.30

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. 1 2 3 3 4 6.